

MAGYARI HÍRLEK

T. Dunaposta

HUNGARIA
ExternBUDAPEST
Postafiók 151.

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:

DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:

DR GYÁRFÁS ELEMÉR

A diplomáciai küzdelem újabb fordulatai

Olaszország háborúba való lépését befejezett ténynek tekintik az Egyesült Államokban. — Amerika vezető újságjai a benemavatkozási politika fenntartását követelik

Június 1-ével lezárult a háború harmadik évnegyede is s a hádviselő államok sajtója igyekszik felállítani a háromnegyed éves háború eddigi mérlegét. Miután pedig minden háború stratégiai, diplomáciai és gazdasági sikon vívnek meg, a dolog természetéhez tartozik, hogy az eddigi mérleg felállításánál is elsősorban a fenti három szempontot lehet és kell szemelőtt tartani.

Hadászati szempontból alig vitatható el a német fegyverek sikere. A lengyel kérdés feloldása után a német haderő biztosította Dánia, Norvégia, Hollandia, Belgium és Luxemburg semlegességét s ezen országok megszállása által stratégiailag szinte fel sem értékelhető előnyös helyzetet biztosított magának. Észak-Franciaország felgöngyölítésével és a csatorna-menti fontos kikötők birtokbavételével pedig alig három hét leforgása alatt sikerült elérnie azt, amire a világháború folyamán több mint 4 évig hiába törekedett. A nagy küzdelem természetesen korántsem ért még véget s a sorozatos német sikerek dacára sem lehet tudni, nem fog-e most is az idő legjobb fegyvernek és szövetségesnek bizonyulni, mint ahogy a világháború során is megtörtént. Anglia mindenesetre biztosan számít az időre, mint a végső siker legbiztosabb tényezőjére.

Diplomáciai téren nem kisebb erővel dúl a harc, mint a csatatereken. Döntő súllyal a küzdelemben négy, a mérkőzésen ez idő szerint még kívül álló nagyhatalom szólhat bele: az Unió, Japán, a Szovjet és a fasiszta Olaszország. Ma már alig kétséges e négy nagyhatalom belső, lelki magatartása a küzdőfelekkel szemben. Olaszország állásfoglalását az az acél-egyezmény határozza meg, amelynek egy éves évfordulóját csak a napokban ünnepelték Berlinben és Rómában, miközben ugyanakkor kihangsúlyozták az egyezmény átütő erejét és hatásos voltát mind a két fővárosban. Hogy vajjon a fasiszta Olaszország ténylegesen részt fog-e kérni magának a fegyveres küzdelemből, még mindig nem tudja senki sem biztosan. De hogy érzelmei és érdekei Berlin oldalára állítják, azt a dolgoknak pártatlan szemlélője sem vonhatja kétségbe.

Ugyanezt kell mondanunk — talán némi változtatással — a Szovjetről is. Moszkvának Berlinnel szabatosan körvonalazott gazdasági és előzetes konzultációs kötelezettséget előíró megállapodása van, amely immár több mint 9 hónap óta hatóságosabbnak bizonyul, mint az angol diplomácia minden rugalmassága és találatkészsége. A Szovjet természetesen mind a két fél számára tartogathat fenn még meglepetéseket, ez idő szerint azonban a helyzet az, hogy talán érdekei miatt, talán a német haderő imponáló sikerei miatt Moszkva a múlt év augusztusvégi szerződést mindenben kötelezőnek ismeri el magára nézve.

Az Egyesült Államok érzelmei és érdekei kétségtelenül a nyugati szövetségesek oldalán állnak. Maga Roosevelt elnök ebből soha egy percig sem csinált titkot, mintahogy nem titkolja ezt a mögötte meghúzódó nemzetközi nagy töke sem. Azonban az Unió cselekvési szabadságát nagyban ellensúlyozza, sőt sakkban tartja Japán, amely csak a kedvező alkalmakra látszik várni, hogy az Unióval szembeni vitás kérdéseit csak úgy tisztázza, mint az Angliával szemben támasztott s a mai napig kielégítetlen igényeit.

Mindent egybevetve, diplomáciai sikon a nagy erőpróba a legnagyobb valószínűség szerint e négy hatalom teljes távolmaradásával fog zárulni. De míg ez a távolmaradás Németország szempontjából megbecsülhetetlen előnyt jelent, különösen Olaszország erőketelkítő magatartása miatt, addig a nyugati szövetségesekre nézve ez a távolmaradás, főképpen az

Unió be nem avatkozása teljes izolálást von maga után s így a jelek szerint nagy erőpróbát tehát valószínűleg egyedül kell megvívniok a hatalmas lendületben előretörő Harmadik Birodalommal.

Ami végül a gazdasági sikot illeti, ma már a semleges gazdasági szakkörök is elismerik, hogy 1918 megismétlődésére számítani komolyan nem lehet. A blokádd gondolata, amelyre pedig különösen Angliában sokat építettek, véglegesen megbukott. A tényleges gazdasági helyzet ma az, hogy Európának valamennyi semleges vagy nem hádviselő országa szállít Németországnak, sőt a legtöbb elsősorban Németországnak szállít. Viszont a megszállt Lengyelország, a védnökség alatt álló Cseh- és Morvaország, Dánia, Norvégia, Hollandia, Belgium és Észak-Franciaország hallatlan gazdasági kincsei kizárólag Németországnak állnak rendelkezésére. Amennyiben tehát Anglia tényleg hosszú háborúra számít, ma már tudomásul kell vennie, hogy a háború viseléséhez legszükségesebb anyagokkal: vasércel, kőszénnel és kőolajjal Németország is bőségesen el van látva, mint ahogy el van látva és el lesz látva akár évtizedekre a szükséges élelemmel is.

De vajjon nem-e éppen a fenti szempontok adják meg nemcsak a lehetőséget, hanem a valószínűségét is sokak ama reményének, hogy a jelenlegi véres küzdelem nem lesz hosszú lejáratu s talán már heteken belül megjelenik Európa véráztatta földje fölött a béke galambja?

Elítélő határozatok III. Lipót belga király ellen

Párizsból jelentik: A Franciaországba menekült belga kormány, valamint a törvényhozó házak tagjait a belga alkotmányjogi helyzet egyoldalú rendezése foglalkoztatja. Ennek során a kormány és a csonka törvényhozó testületek határozatokat hoztak.

A belga kormány tagjai még csütörtökön este minisztertanácsot tartottak, amelyen a következő határozatot hozták:

„A belga nép nevében, tekintetbe véve az alkotmány 32. szakaszát s megállapítva, hogy a király a támadó hatalmában van, a minisztertanács megállapítja, hogy a király számára lehetetlenné vált az uralkodás.”

Az úgynevezett belga parlament pénteken ülést tartott a franciaországi Limogesban, melyen az ide menekült belga képviselők és szenátorok vettek részt. Az ülésen határozati javaslatot fogadtak el, melyben az elmenekült belga parlament egyhangulag elítéli Lipót király lépését és kijelenti, hogy ezért a történelem előtt a királynak kell viselnie a felelősséget. A továbbiakban a javaslat bizalmát nyilvánítja a belga ifjúság iránt, mely rövidesen küzdelemben vonul. A parlament közösséget vállal a szintén külföldön tartózkodó kormánnyal, mely megállapította, hogy Lipót jogi és erkölcsi okokból többé nem uralkodhat. A javaslat a továbbiakban mély rokonszenvvel emlékezik meg az ellenség uralma alá került honfitársairól. Bizalmukat fejezik ki rendíthetetlen hazafiságuk iránt és hangoztatja azt a szilárd törekvést, hogy az országnak és gyár-

matának még rendelkezésére álló erejét a küzdelem folytatására használják fel. A harcot a szövetségesek mindaddig folytatják, míg az országot fel nem szabadítják.

Az ülésen jelenlévő, hazájukból röviddel a belgiumi harc kitörése után elmenekült 89 képviselő és 54 szenátor a határozati javaslatot egyhangulag megszavazta.

Egy másik párizsi jelentés szerint a francia kormány is intézkedést tett III. Lipót megbélyegzésére. A hivatalos lap szombati száma közli azt a rendeletet, melynek értelmében Lipót belga királyt törlik a becsületrend tagjai sorából.

Reynaud francia miniszterelnök fontos tanácskozásokat folytatott.

Párizsból jelenti a Havas: Reynaud francia miniszterelnök hosszú tanácskozást folytatott Petain és Weygand tábornokkal, valamint Darlan tengernaggyal, a francia haderő tengeri parancsnokával.

Sikeres légitámadást jelentenek az angolok.

Londonból jelenti a Reuter: Az angol légügyi-minisztérium közli az angol királyi légi haderők pénteki jelentését. Az angol bombázó kötelékek megtámadták a német összekötő vonalakat és a nyugatnémetországi közlekedési csomópontokat. A kedvezőtlen légköri viszonyok nagyban akadályozták a repülők tevékenységeit. Légi harcban 13 német gépet lőttek le az angol repülők.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon)

„Az európai csataterék nem amerikai katonáknak valók” — állapítja meg egy nagy amerikai ujság. — A Hearst-lapok feltűnő állásfoglalása a benemavatkozás mellett

Newyorkból jelentik: A hatalmas Hearst-sajtó valamennyi napilapja közli William Hearst, a vállalat kiadója és főszerkesztője cikkét, melyben állást foglal az Egyesült Államoknak az európai háborúba való beavatkozására irányuló kísérletekkel szemben. A cikkben kijelenti, hogy az Egyesült Államok részvétele a háborúban több kárral járna Amerikára, mint haszonnal.

— *Tartsuk távol magunkat a háború borzalmas következményeitől!* — folytatja a cikk. — *Az európai csataterék nem az amerikai katonáknak valók.*

A *Newyork Telegraph* megállapítja, nem lehetne felelősséget vállalni azért, hogy az Egyesült Államok hajóhadát az európai vizeken feleldozzák.

Francia repülők tevékenysége Flandriában

Repülőgépeken szállítják a lőszert és az élelmiszert a Dunquerque körül harcoló szövetséges csapatoknak

Párizsból jelentik: A Havas francia hírszolgálati iroda közli a légügyi minisztérium jelentését, melyszerint május 31-ikére éjszaka a francia repülők élelmiszerekkel és lőszerrel látták el a Dunquerque körül harcoló szövetséges csapatokat. A repülők az éjszaka leple alatt nehézség nélkül át tudtak repülni a támaszpontok és ejtőernyővel eresztették le szállítmányukat. Visszatérőben mélyebbre szálltak és fontos adatokat szereztek a német csapatmozdulatokról. Május 31-én egy vadászrepülőgépraj Messerschmidt gépeket támadott meg. Egy gép nem tért vissza. Pénteken a vadászrepülőgépek fedező tevékenységét is fejtették ki.

Ujabb óvintézkedések Angliában és Franciaországban.

Londonból jelenti a Reuter: A rendőri óvintézkedések Londonban további letartóztatásokhoz vezettek. Számos idegent és az állam biztonságára veszélyes vagy gyanús angolt tartóztattak le és kísérték internáló táborba. A rendőrség megnövekedett munkájának elvégzésére rendőri segédzolgálatot létesítettek.

Párizsból jelenti a Havas: Franciaországban az óvintézkedések során ismét sok kommunisztát tartóztattak le és szállították el a katonai zónák vidékéről.

Elsülyedt egy angol hadihajó Észak-Norvégia vizein.

Londonból jelentik: A Reuter jelentése szerint elsülyedt egy 4290 tonnás angol hadihajó Észak-Norvégia vizein. A hajó bombatámadás következtében pusztult el. Legénységének kilenc tagja életét veszítette. A hajó tíz darab tizcentiméteres és tíz kisebb öblű léghajító ágyúval volt felszerelve.

Összefoglaló jelentés a nagy nyugati támadás három hetéről.

Berlinből jelenti az olasz rádió hírszolgálat: A német vezéri főhadiszállás szombaton összefoglaló jelentést adott ki a flandriai csatáról. Az utolsó 24 óra a nagy csata döntő befejezését és a szövetséges erők felszámolását jelentette. A szövetségesek részéről egyes csapatok megkísérelték a visszahajózást, ez azonban csak a hadihajók és szállítóhajók nagy tömegének a kiszolgáltatását jelentette a német légerők megsemmisítő támadásának.

Dunquerque kikötőjébe 80 ezer embernek sikerült a szállításra felkészülnie, a szállítás végrehajtását azonban a német repülők megghiúsították.

A németek kezére jutott hadizsákmány mennyiségét eddig még megközelítőleg sem lehetett megállapítani. Az ágyúk, a páncélcsovik és a gépkocsik beláthatatlan tömegben és oszlopokban állnak az utakon és szabad tereken. A katonai felszerelések valóságos hegyekben tornyosulnak a gyülekező helyeken. Jórészt az elhagyott hadizsákmány akadályozza a német gyors osztagok előrenyomulását.

Német katonai szakértők öt pontban foglalják össze a nagy nyugati harcok eddigi eredményeit.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli azt az összefoglaló jelentést, melyet német katonai szakértők részéről tettek közzé a nagy nyugati harcok eddigi eredményéről. Az összefoglaló a következőket tartalmazza:

1. A nagy hadsereg megadta magát és a harcokból teljesen kikapcsolódott.
2. A franciák első, hetedik és kilencedik hadseregét a Flandriában és Artoisban vívott nagy megsemmisítő csatában a német erők felmorzsolták. A francia Maginot-vonal északnyugati folytatását Dunquerque mellett, a tengerparttól Montmédy-ig a németek szétzúzták. Ez a rész német kézen van. Új német arcvonal húzódik a Csatorna francia partjától Abbeville közelében a Som-

me mellett felrelé, az Oise és Aisne mentén, a Maasig. Sedantól délre. A német légi erő uralkodik nemcsak ennek az arcvonalnak legi terében, hanem messze előre tört az ellenség mögött területeire és ellenőrzés alatt tartja a gyülekező helyeket és felvonulási bázisokat.

3. A szárazföldre kiküldött angol expedíciós sereg Flandriában megsemmisült. A német hadsereg, haditengerészet és légi haderő uralkodik a Csatorna legszűkebb része és a Temze bejárata felett. A Csatorna partjain lévő új támaszpontokról a német haditengerészet és légi erő hatásos támadásokat intézhet Anglia ellen.

4. Az utánpótlás szempontjából fontos belgiumi és északfranciaországi utak és vasutak német kézben vannak. Gyorsan végrehajtott helyreállításokkal a franciaországi német hadsereg északi szárnya számára biztosítottuk az utánpótlást.

5. Német kézen vannak a rendkívül fontos belgiumi és északfranciaországi szénbányák és ipari központok.

A támadás harmadik hetének végén tehát a német csapatok az egész angol-francia támadó hadsereget megsemmisítették és kikapcsolták. Az arcvonalat a német határtól 200 kilométerre vitték tovább nyugatra és mélyen benn vannak Északfranciaországban, új feladatokra készen. A brit csapatok Dunquerque (Dünkirchen) és Nieuport között, a mintegy negyven kilométer széles partszegélyt még védik. Az arcvonalnak ez a maradványa az ország belsejétől a tengerpartig legfeljebb tíz kilométer szélességű. Az angol vezetés nyilván azon fáradozik, hogy még fegyverek és hadiszerek feloldozása árán is, aszapatokból legalább a hajókra mentse annyi, amennyit lehetséges. A német támadás azonban Dunquerque-től nyugatra már folyik, hogy az angol seregek még ezt az utolsó maradványát is megsemmisítsék.

Magyarország külügyminisztere cikket írt a keleteurópai békéről

„A békének várakozás ellenére való megrendülése a Kárpátok gerincét nem fogja átlépni” — írja gróf Csáky István

Budapestről jelentik: A kormánypárt két-hetenként megjelenő lapjának, a Magyar Elet Pártfőosztályának vezető helyén Csáky István külügyminiszter „Béke Kelet-Európában” címmel nagyérdeklődéssel fogadta a cikkét. A cikk a többi között ezeket mondja:

— Soha nem éreztük jobban, mint az elmúlt hónapokban, hogy hazánk a Duna-vidékkel egyetemben alkotó része Európának. Olyan alkotórésze, mely osztozik a földrész jó, vagy balsorsában, mely magát attól nem függetlenítheti. Gondoljunk akár a határaink közvetlen szomszédságában lefolyt háborúra, akár a gazdasági háborúra: a tengeri zárlat-okozta és országunkra igen súlyosan nehezítő terhekre. A Duna-vidéknek és a balkáni államoknak egyaránt megpróbáltatásokat kellett kiállniuk. Soha nem volt nagyobb szükség arra, hogy európai külpolitikát folytassunk, vagy magatartásunkkal Európa érdekeit szem előtt tartjuk, mint napjainkban. És ezt megtettük akkor is, amikor az a legnagyobb önfegyelmet követelte meg. Bár közvetlen veszély senkit sem fenyeget, úgy látszik, hogy a Balkán békéje 1940 nyarának kezdetén biztosítva van, jobban, mint valaha. Ha történet is kísérletek, hogy Európa e részének békéjét — amit belülről nem lehet megzavarni — megbontásák, mint ahogy az eddigi hónapokban nem

egyszer jelentek meg ilyen híresztelések, azok nem lehetnek mások, mint kívülről jövő törekvések, amelyek a figyelmet akarják elterelni más, fontosabb színtereken lefolyó eseményekről, aggodalomra azonban nem adhatnak okot. Ma minden eshetőséggel számolni kell. Lehet, hogy egyik-másik, eleinte valóra sem váló hírek formájában terjedő törekvés később bizonyos sikerrel fog járni, lehet, hogy Európának a háborútól eddig megkímélt részében lövések fognak eldőrdülni, de mindezt nyugalommal kell szemlélni, mert bizonyosra vehető, hogy a békének várakozás ellenére való megrendülése nem fog a Kárpát-medencéire kiterjedni, a Kárpátok gerincét nem fogja átlépni. A Duna-vidék és a Balkán békéjének egyik legfontosabb záloga az az érdekközösség, mely Németország, Olaszország és Magyarország között fennáll. Mindamellett ilyen érdekközösségek is csak viszonylagos módon biztosítják a béke fenntartását.

A cikk ezután beszél a magyar hadsereg erejéről és megállapítja, hogy a múltban végrehajtott próbamozgósítások, vagy egyes hadtesteknek hadilétszámra emelése, vagy a kiképzésre, illetőleg átképzésre behívott legénység magatartása és szelleme mutatja, hogy a magyar hadsereg a magyar nemzetnek legértékesebb része.

PALMA
MINDIG CSAK
PALMA
MARAD!
FELÜLMULHATATLAN
MINŐSÉGI

A narviki vasút teljesen német kézben van.

Berlinből jelentik: Egy nyugati hírszolgálati iroda állításával szemben, hogy az angolok Narvik elfoglalása után a Ricks Grensen felé vezető vasutvonalon át helyreállították az összeköttetést Svédországgal, a Német Távirati Iroda illetékes helyről a következő felvilágosítást kapta:

— Narviktól a svéd határig vezető vasutvonal a németek kezében van, akik a vasutvonal környékét is messze északra és délre kitölt állásokkal minden ellenséges támadás ellen megvédik. Narvik elfoglalása tehát semmiképpen sem birtakozik a jelentőséggel, amit a nyugati távirati iroda állít.

Ugyanazon nyersanyagok Ugyanolyan jó minőség Chlorodont - Fogpaszta

Négymillió lej kártalanítási összeget ítelt meg az EMKE-nek a Semmitőszék az algyógyi földműves-iskola kisajátított ingatlanaiért

Véget ért a közel húszesztendő pör

Dévaról jelentik: A Gróf Kun Kocsárd által alapított algyógyi földműves iskola ingatlanait annakidején kisajátították. Az EMKE, mint tulajdonos mindent elkövetett annak érdekében hogy a bíróságok a kisajátított ingatlanok való értékét ítéljék meg. A pereskedés majdnem husz évig tartott. Most, 1940. május 22-én a bucarestii Semmitőszék véglegesen kimondotta, hogy a táblai döntés ellen benyújtott fellebbezéseket elutasítva, jóváhagyta a 4 millió lejes kártérítési összeget. Ezzel a közel két évtizedes hatalmas per véglegesen befejeződött.

Gróf Kun Kocsárd algyógyi nagybirtokos Algyógy és a szomszédos községek határában fekvő 1813 holdas birtokát a rajta levő emeletes, 48 szobás kastélyával 1889-ben az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesületre hagyományozta, azzal a kikötéssel, hogy azon az EMKE földművelő iskolát létesítsen és tartson fenn.

Az EMKE az adományozó hozzájárulásával a birtokot és a kastélyt az időközben még másoktól vásárolt egyéb ingatlannal együtt 1890-ben átadta kezelés céljából a magyar államnak, azzal a feltétellel, hogy azon a hagyományozó óhajának megfelelően földműves iskolát tartson fenn 1930-ig, s aztán teljes berendezésével együtt adja át az EMKE-nek. Így létesült 1890-ben az algyógyi földműves iskola.

Főhatalomváltás után az algyógyi iskola és birtok a román állam kezelésébe és használatába ment át. Az EMKE a szerződés alapján arra kérte az államot, hogy a szerződés lejártával, 1930-ban az iskolát a birtokkal együtt adja át az EMKE-nek. A földreform végrehajtása során azonban az iskola birtokaiból 1457 holdat kisajátítottak s csak 156 hold helyőrséget és 200 hold erdőt hagytak meg. 1930. december 13-án a Comitetul Agrar a megmaradt földet és épületeket is kisajátította.

Az utólag kisajátított birtokért és épületekért az algyógyi járásbírószak elsőfokon csak 500.000 lei névértékű állampapír kártalanítást állapított meg az EMKE részére. Az ítélet ellen az EMKE fellebbezett.

A dévai törvényszék 1934 február 17-én hirdetett ítéletében az 500.000 lei helyett 3.280.173 lei névértékű állampapír kártalanítást állapított meg.

A törvényszék ítélete ellen mind az állam, mind az EMKE fellebbeztek. A tábla két ízben is helyszíni szemlét tartott. 1937 november 11-én hozott ítéletében a kártalanítási összeget 4.013.273 leire emelte fel.

A táblai ítéletet mindkét fél megfellebbezte. A bucarestii Semmitőszék, mint utolsó fórum éveken át tárgyalta az ügyet, míg végül most hozott ítéletével jóváhagyta a tábla által megállapított 4.013.273 lei névértékű állampapír-kártalanítási összeget. Egyidejűleg a perköltség megtérítését is megítélte az EMKE javára.

Holland forintot, belga frankot és norvég koronát nem vásárolnak Romániában. Bucarestből jelentik: A Banca Nationala értesítette a devizák eladására felhatalmazott bankokat, hogy további intézkedésig ne vásároljanak holland forintot, belga frankot, norvég és svéd koronát.

Egyre határozottabb az olaszok állásfoglalása

Olaszország ötven éve várja a mai pillanatot és fegyverrel vivja ki jogai érvényesítését

Rómából jelentik: A *Relazioni Internazionali*, Olaszország vezető külpolitikai folyóirata megállapítja, hogy ha Olaszország népe a maga számára igényt tart a Földközi-tengerre, akkor nemcsak történelmi, hanem természetes jogait is követeli. Olaszország politikai és katonai hatalma a Földközi-tengertől függ. Nem ésszerű, hogy Anglia és Franciaország a Földközi-tengeren politikai hatalommal bírjon és ezzel ellenőrzést gyakoroljon az olasz nép felett. Az olasz nép követeléseit, amelyeket az angolok és franciák elutasítottak, csak fegyverrel lehet érvényre juttatni. A már több,

mint 50 év óta várva-várt pillanat most megérkezett. Az olasz nép elszántsága a végső győzelemig küzd a francia és angol ellen. Aki szembe száll a javak igazságos, új elosztásával, annak vesznie kell. Az olasz munkásság tekintete ma inkább, mint valaha Tunisz felé irányul, ahol az olaszok jogát minden talpalattnyi földön olasz parasztok és vállalkozók szentelték meg, továbbá Nizza és Korsika felé, ahol az olasz biztonság az olasz hagyományokkal kapcsolódik egybe és végül Szuez és Dzsibuti felé.

Amerikában és Angliában biztosra veszik Olaszország háborúba való belépését

Visszarendelték a Földközi-tengerről az összes amerikai hajókat

Washingtonból jelentik: A külügyi hivatal közli, hogy a hadviselő hatalmaktól a *Washington* hajó részére ugyanazt a védelmet kérte, mint a *President Roosevelt* részére. A *President Roosevelt*-nek szombaton kell megérkeznie Galloway írországi kikötőbe. Közlik még, hogy a *Manhattan* vasárnap indul el Genová-ból valószínűleg utolsó útjára. A hazatérők a hajónak minden helyét lefoglalták. Közlik továbbá, hogy a Földközi-tengeren tartózkodó valamennyi amerikai személy- és áruszállító hajó útban van Amerika felé. Összesen 25 hajóról van szó. Mindezekből arra következtetnek, hogy Amerika feltétlenül számít arra, hogy Olaszország beavatkozik a háborúba.

Londonból jelentik: Diplomáciai körökben majdnem általános az a vélemény, hogy Olaszország még ebben a hónapban beavatkozik a háborúba, bár az időpont tekintetében elmentések a vélemények. Az sem kétséges, hogy *Amerika beavatkozása elképzelhetetlen a novemberi elnökválasztás előtt*, viszont római hírek szerint a németek augusztusig be akarják fejezni a háborút. Vannak olyan hírek is, hogy Flandria teljes megszállása után a németek újabb békejavaslatot tesznek Angliában, még pedig Rómán keresztül. *Az olasz kormány állítólag annak hangzatosával közvetlenül ezt a javaslatot, hogy el nem fogadása esetén Olaszország kénytelen lenne beavatkozni.*

Véglegesen megszakadtak az olasz-angol tárgyalások

Londonból jelentik: Az angol kormány hivatalosan jelenti, hogy május 29-én hivatalosan értesítette Angliát az olasz kormány, mely szerint a *dugáru-ellenőrzésre vonatkozó tárgyalásokat nem folytatja és azokat véglegesen megszakadtaknak tekinti.* Az angol kormány rámutat arra, hogy ez az olasz közlés röviddel az után történt, amikor *Green* visszaérkezett Londonba ahol hivatalos olasz körökkel sikerült elvi megegyezésre jutni a dugáru-ellenőrzés új módjairól.

Rómából jelentik: A Stefani iroda athéni jelentése szerint Sir *Strafford Cripps*, aki rendkívüli angol megbízottként indult Moszkvába és akinek London és Moszkva ismeretes nézetkülönbsége miatt két napig Athénben kellett várakoznia, nagyköveti minőségben megy Szovjet-Oroszországba.

Finnország újabb határsávot kapott vissza az oroszoktól

Helsinki-ből jelentik: Jaaskiban, a keleti határon az oroszok újra kiürítettek egy határsávot, amelyet átengedtek a finneknek. A finn parasztok visszatérhettek tanyáikra és hátrahagyott felszereléseiket éppúgy érintetlenül találták, mint készleteiket pincéikben.

A mai faarak mellett
80%-ot takarít meg tüzelőanyagban
a legújabb rendszerű
„Vulcan” petrolgáz főzőnkkel.
BAZILLI-DEAK
Oradea, Dr. Aurel Lazar u. 1 Telefon: 35-36

10 napos társasutazás CARMEN-SYLVA

feketetengeri fürdőre.

Részvételi díj személyenként csak 3450 lei,

melyben benfoglaltatik: vasuti költség gyorsvonat III. o. Carmen-Sylva-ra és vissza, teljes ellátás, napi háromszori bőséges és ízletes étkezéssel, szállodai szobával, Carmen-Sylván csomagok be- és kiszállításával.

Indulás Nagyváradról 1940 június 17-én, hazaérkezés Nagyváradra június 26-án. Csatlakozási lehetőség a Nagyvárad—Kolozsvár—Brassó—Sinaia—Bucuresti—Constanța útvonalon bárhol, ahol gyorsvonatunk megáll. A Brassóbaan csatlakozóknak fenti árból a megfelelő vasuti díj különbözetet térítjük.

Menet lehetőség nyílik Bucuresti megtekintésére is. Az elszállásolás két személyes szobákban történik; kívánatra egy ágyas szoba is rendelkezésre áll napi 40 leies felár mellett.

Jelentkezések ezen útra, nemkülönben bővebb felvilágosítások, prospektusok és jegyfűzetek lapunk kiadóhivatala útján.

Társasutazásra jelentkezési határidő június 10-ig, mely időpontig a teljes díj is befizetendő.

Ne mulassza el megragadni ezen kedvező alkalmat és még ma jelentkezéskor lapunk kiadóhivatalánál, Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 5. Jelentkezéskor 2000 lei utalandó át, mert csakis ezen összeget befizetőik érdekében tesszük meg a megfelelő lépéseket.

Lehetőség van egyéni utazásra is, nemkülönben 10 és 20 napos gyógykúrára, jegyfűzetek alapján. Bővebb felvilágosítás lapunk utazási osztályánál.

Szolgálati revolverével agyonlőtt a rendőr egy nyomdászt

A megdöbbentő éjszakai dráma részletei. Gritta Ovidiu rendőrkesztor nyilatkozata. Mit mondanak a tanuk?

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Szombatra virradó éjjel kevéssel tizenkét óra után, a Strada Stroescu-utca 19. számú ház előtt Firez Vasile közrendőr revolverrel mellbelőtte Lukács István 54 éves nyomdászt, aki néhány perc múlva meghalt.

Az esetről Gritta Ovidiu rendőrkesztor a következő felvilágosítást adta munkatársainknak: — Lukács István, aki azon a környéken ismert botrányosináló, egy kocsmában szitkozódott és támadólag lépett fel a rendőrrel szemben, aki igazoltatni akarta őt. A rendőr erre be akarta kisérni Lukácsot, aki azonban ellenszegült. Később az utcán szóváltás keletkezett a rendőr és Lukács István között, amelynek során Lukács késsel a rendőr nyakába szurt, majd elmenekült. A rendőr utána eredt s mikor látta, hogy a menekülő Lukács István szembefordul vele és ismét támadólag lép fel, revolverrel reá lőtt. Az ügyészség és a törvényszéki orvos megállapította, hogy a rendőr önvédelemből követte el tettét.

A rendőrségen Chidiosan komisár, a bünyügyi osztály főnöke, szombat délelőtt kihallgatta a rendőrt és a tanukat. Az első fontos tanu F. Meistadt vendéglős, akinek kocsmájában a szerencsétlenség előzményei lejátszódtak, ezeket mondta:

— Lukács István háromnegyed 12 órakor lépett be a vendéglőbe és egy félliter bort kért. Minthogy már közeledett a záróra, nem akartam neki egy féllitert adni. De kérésére két pohár borral mégis kiszolgáltam. Nem volt részeg. Részeg embert én sohase szolgállok ki. Ettől a két pohár bortól se rughatott be, de szokása szerint hangoskodott és szitkozódott. A rendőr, aki a vendéglő ajtajában állt, felszólította őt, hogy igazolja magát, mire Lukács félig tréfásan jelentette ki, hogy „hiszen tudja maga, ki vagyok én, itt lakom a közelben”. De a rendőr ebbe nem nyugodott bele és felszólította Lukácsot, hogy kövesse őt a rendőrségre. Záróra lévén, a vendéglőm kiürült ekkor és én úgy láttam, hogy Lukács és a rendőr együtt mennek a rendőrségre.

A további fejleményeket a rendőr előadásán kívül egyedül Csákvári Vilmos 19 éves kereskedősegéd vallomásából lehet tudni, aki épp akkor cigarettát vásárolt a kocsmában, hazafelé tartva látta és hallotta, hogy a rendőr és Lukács István egymással szembenállva, nagyhangon veszekszik.

— Egy idő múlva aztán, — folytatta vallomását a fiatalember — láttam, hogy mindketten tovább mennek és az Odobescu-utca 10. szám előtt állnak meg ismét. Hallottam, hogy Lukács ezt mondta a rendőrnek: „Menj innen a fenébe”. Pár pillanat múlva láttam, hogy Lukács felemeli kezét és a rendőr felé sujt. De azt nem tudom megmondani, hogy volt-e a kezében valami, mert elég messze álltam, sőtét volt s különben is rövidlátó vagyok. Lukács ezután futásnak eredt, a rendőr pedig, miután rövid ideig egy helyben

állt, utána vetette magát. Az Odobescu és Stroescu utca sarkán érte utól. Akkor Lukács szembefordult a rendőrrel és ismét vitatkozni kezdett vele. Minthogy vagy ötven lépésnyire voltam tőlük, nem hallottam, mit beszélnek, de néhány perc múlva fegyverdörrenést hallottam. Erre közeledtem hozzájuk és láttam, hogy Lukács István elindult a Stroescu-utcán s miután tett vagy hatvan lépést, a telefon pózna mellett, a 19-es számú ház előtt összeesett. A rendőr, mihielyt meglátott engem, felszólított, hogy szaladjak a rendőrségre és hívjak orvost az áldozat segítségére. Ezt meg is tettem.

Ennyit mond az egyetlen szemtanu. Firez Vasile rendőr ezt állítja, hogy Lukács zsebkésével nyakonszurta őt, mire ő kissé megtántorodott, majd üldözőbe vette a menekülőt, s mikor az szembe fordulva vele, ismét támadó mozdulatot tett, ő félreugrott s közben elsütötte revolverét.

Firez Vasile középtermétű ember. Láthatólag nagyon megröndítette az eset. Egyenruhájá gallérján a szám mellett kis szakítás látható. Vallomása szerint ezen hatolt át Lukács István zsebkése. Inge kissé véres és a nyakán kis kereszt-tapaszt mutatja a sérülés helyét.

Az áldozat mellett sáros, gyöngyhaznyelű zsebkést találtak, amelynek a hegyén kevés vér látható.

Lukács István holttestét csak szombat délelőtt, az ügyészség kiszállása után szállították el. Valószínű, hogy a revolvergolyó a főütőeret fúrta át, a szív felett. A szerencsétlen ember száján ömlött a vér s széles vérynym jelzi az utat, amelyet a hálálos lövés után, hazafelé tartva, még meg tudott tenni.

A „Hangya” központ huszadik közgyűlése

(M. T.) Az elmúlt világháboru után a nagy vérzivatar következtében visszahátasaként jelentkező általános válság erősen próbára tett országokat, népeket és nemzeteket egyaránt. S a világnézet, politikai és gazdasági válságot azok a nemzetek küzdötték le leghamarabb, amelyek minden erejük megfeszítésével a gazdasági újjászületés megvalósítására fektették. S ahol először sikerült helyreállítani a gazdasági egyensúlyt, ott a politikai kérdések rendezése s a világnézeti egység megteremtése már könnyűszerrel és hatalmas lépésekkel haladt előre.

A nemzet gazdasági értéke minden időben szinte a nemzet teljes értékét jelentette. S ha a multban így volt, még inkább így lesz a jövőben.

Nem időszerűtlen megismételni ezeket a gondolatokat most, amikor az erdélyi magyarság gazdasági életének egyik legszilárdabb alapkövét képező szervezet, a „Hangya” Központ készül két évtizedes jubiláris közgyűlésére. Hogy a szövetkezeteknek egy nép gazdasági életében milyen értéke és jelentősége van, arra esztendőnkön keresztül szüntelen figyelmeztettük a „Hangya” földünk népét. A szövetkezeti eszme, a szövetkezeti szemlélet, hogy úgy mondjuk állandó műsorunkon volt s nem szüntünk ezt az eszmét hirdetni és terjeszteni sohasem. S örömmel láttuk, hogy gazdasági életünk fejlődésébe vetett reményünket nem törte le a családás, mert ha lassan is, de valamennyi egészséges gazdasági szervezetünk napról-napra és esztendőről-esztendőre jobban fejlődött és gyarapodott. Csak rövid hetekkel ezelőtt számoltunk be az EMGE és a hitelszövetkezetek működéséről s most ismét gazdasági életünk örömapjának előestéjén: a „Hangya” közgyűlése előtt állunk.

1920 június 3-án tartotta meg alakuló gyűléseit a „Hangya” Központ s maga köré gyűjtötte az akkor még elszigetelten, szervezetlenül és egységes központi irányítás nélkül álló alig néhány szövetkezetet. 433 tagot számlált a „Hangya” az alakuló közgyűlésen s ma, husz esztendő után 329 „Hangya” szövetkezet működik, nem kevesebb, mint 53.819 taggal. Voltak nehéz, küzdelmekkel teli évei is a szervezetnek; de épen azért, mert egységet és erőt jelentett gazdasági életünk számára — a „Hangya” leküzdötte a feltornvosuló akadályokat, úgyhogy az 1920 évi kezdő 36 millió összegű évi központi forgalma a konjunktúra éveiben, 1927-ben 147 millióra emelkedett, majd a gazdasági válság idején, 1932-ben 68 millióra esett alá, míg az elmúlt 1939 évben ismét 140 millió lei forgalmat ért el. A szövetkezeti eszme terjesztésének kiváló eszköze, a „Hangya” Központ „Szövetkezés” című hetilapja, amely a „Szövetkezeti Család” melléklettel huszezer példányban jelenik meg. A központ állandó kapcsolatot tart fenn szövetkezetivel s az utóbbi évek munkája során széles körben megszervezte az iskolaszövetkezeteket. A szövetkezeti eszmét tehát magáévé tette az erdélyi magyar ifjuság is.

Méltató sorok, magasztaló jelzők minek ide? Ezek a számok, ezek az adatok minden virágos jelzőnél jobban beszélnek. És amikor a „Hangya” Központ közgyűlésének előestéjén azt mondjuk, hogy tántoríthatatlanul hiszünk népünk gazdasági jövődjében, nem tulozunk és nem szónokiaskodunk. — mert annak a népnek, amelynek ilyen gazdasági szervei vannak, nincs és nem is lehet oka a csüggedésre.

Tudja már Ön mit jelent a

Valencia szandál divat?
Eleganciát! Kényelmet! Takarékossgot!

LEI 375, 425 és 475.

Egyedüli elárusítása **„LUX”** cipőáruházban
Oradea, Blv. Regele Ferdinand No. 3
Japort cukrászdával szemben.
TELEFON: 15-39

Erőviszonyok a Földközi-tengeren

A Bucarestben megjelenő *Curentul* című lap terjedelmes tanulmányt közöl a földközi-tengeri kérdéstről. Az érdekes tanulmányból az alábbi részleteket ismertetjük:

A Suez-csatorna visszaadta a Földközi-tengernek azt a jelentőséget, amelyet a közép-kor végén, a nagy felfedezések után egy időre elvesztett.

A fasiszta Olaszország a római birodalom hagyatékába lépett a Földközi-tengeren, amely hazája és életelme és ahol, anélkül hogy kizárólagos uralomra törne, érvényesíteni akarja az őslakos jogait.

Mindaddig azonban, amíg Gibraltár, Malta és a Suez-csatorna egy nagy tengeri haderejű idegen hatalom kezében van, ez a körülmény állandó fenyegetést jelent nemcsak az őslakos Olaszország, hanem mindama szabad népek számára, amelyek a tenger körül élnek. A mai Földközi-tenger könnyen válhatik börtönné, mert partjain minden politikai függetlenséget, a legegyszerűbb nemzeti igények kielégítését is megműsithatja a gazdasági háború folytatása.

Franciaország számára a Földközi-tenger nem az egyetlen tengeri út, nem az egyetlen útör, amelyen át beleilleszkedhetik a világforgalom vérkeringésébe, mert számára nyitva van az Atlanti-óceán. Olaszországnak azonban nincs más közlekedési lehetősége a tengeren.

Anglia csak későn lépett be a földközi-tengeri hatalmak sorába. A napoleoni háborúk szolgáltatták neki alkalmat, hogy befészkelődjék ide. De tulajdonképpen ma is idegen hatalom ezen a területen, mert nem áll birtokában azoknak a geopolitikai elemeknek, amelyek egyedül biztosítanak jogot az uralomra. A Suez-csatorna azonban fontos közlekedési vonala az angol birodalomnak s e vonal támaszpontjainak az angol tengeri haderő által való őrzése, különösen az utóbbi időben, a fasiszta Olaszország térfoglalása, növekvő ereje és egyre élesebben hangoztatott követelése miatt rendkívül feszült helyzetet teremtett.

Spanyolország számára szintén nem az egyedüli közlekedési út a Földközi-tenger. Marokkói birtoka és a Baleari-szigetek felett való uralma azonban megköveteli tőle, hogy a Földközi-tengeren is megőrizze függetlenségét. A polgárháború pedig behizonyította, hogy Spanyolország, ha nem tud a tengeren is megfelelő erőt képviselni, könnyen válhat a nagyhatalmak politikájának játékká. A gibraltári Olaszország pedig fenyegetés Spanyolország számára s Franco tábornok új Spanyolországát nagyon is tudatával van annak, hogy megfosztották tengeri jogaitól, azért ma szívós és öntudatos munka folyik, hogy felszabadítsák Spanyolországnak ez évszázadokon át nem vitatott életterét egy olyan hódító uralma alól, aki teljesen idegen ezen a földterületen.

Törökország is alapjában véve szárazföldi ország maradt, annyira nem is reménykedhetik abban, hogy a nyílt tengerre valaha is kijusson. Hogy eddig megmaradhatott a tengerszorosok urának, az is csak a nagyhatalmak egymásra való féltékenységének tudható be.

Ebből a rövid összefoglalásból kitűnik, hogy a Földközi-tengeren földrajzi fekvésüknél fogva érdekelt országok visszas helyzetét megváltoztatni és az egész földközi-tengeri kérdést megoldani csak az európai nagyhatalmak erőviszonyainak újjarendezésével lehetséges.

Melyek ennek az újjarendezésnek technikai eszközei a Földközi-tengeren, fegyveres összetűzés esetén?

A nagyhatalmak közül, amelyek a kérdésnél szóba jöhetnek, egyedül Olaszország van abban a helyzetben, hogy egész flottáját, osztatlanul a Földközi-tengeren tarthassa. A fasiszta Olaszország ennek figyelembevételével alakította ki tengeri haderejét. A háború óta nagy

versengésnek vagyunk tanúi Olaszország és Franciaország között. Olaszország igyekezett Franciaország haderejét túlhaladni. Ma már, figyelembe véve azt a tényt, hogy Franciaország flottájának legalább felét kénytelen az Atlanti-óceánon foglalkoztatni, Olaszország fölényben van a Földközi-tengeren francia versenytársával szemben. Ha a francia haditengerészet számadatait tekintve, kedvezőtlenebb is a mérleg Olaszországra nézve, az olasz hadihajók újszerű építési módja, a hatályosabb egységek kellő összeválogatása és túlsúlya, amire különösen az utolsó évtizedben törekedett a fasiszta kormányzat, biztosítja az olaszok számára a sikert háború esetén.

Két 35 ezer tonnás „Littorio” osztályú csatahajóval Olaszország túlszárnyalta az összes többi tengeri hatalmakat. Sem Anglia, sem Franciaország nem foghat tudni bár egyetlen hasonló nagyságú és hasonlóan modern építésű csatahajót küldeni a Földközi-tengerre. Ehhez járul 4 „Cavour” osztályú, egyenként 23 ezer tonnás, még 1911-ben épített hadihajó, amelyeket az új haditechnika követelményeinek megfelelően teljesen átalakítottak és a legtekintélyesebben szerelték fel. Ezek a hajók vitathatatlanul nagyobb teljesítőképességűek, mint az ugyanilyen jellegű „Lorraine” és „Páris” osztályú öt francia hajó, amelyek átalakítása sokkal kisebb mértékben történt meg.

Az a két Dunkerque osztályú hadihajó, amelyet a franciák a két 35.000 tonnás olasz hadihajóval szembe állíthatnak a Földközi-tengeren, teljesítőképesség tekintetében a Littorio és a Cavour osztályú olasz hajók között áll. Ezt a hátrányt a franciák csak 1941 végén tudják esetleg kiküszöbölni, mikor két hatalmas, Richelieu osztályú hajó áll csatasorba. Közben azonban Olaszország két másik 35 ezer tonnás hadihajót bocsát vízre, a „Roma” és az „Impero” nevűt, úgyhogy Itália 1941 elején nyolc nagy csatahajóval fog rendelkezni, ami teljes fölényt jelent a franciák földközi-tengeri haderejével szemben.

Az olaszok Fiume osztályú 4 nehéz cirkálójával francia részen csak az „Algére” nevű cirkáló hasonlítható össze. Mert a többi hat „Poch” és „Duquense” típusú cirkáló, amelyek közvetlenül a háború utáni években épültek, nem felel meg a modern követelményeknek. Három hasonló jellegű olasz hadihajó, — a „Trento” osztályúak — szintén ezt a hátrányt mutathatja fel, de mégis jobban megfelel a célak.

Négy további, 7000 tonnás, „Garibaldi” és „Savoya” osztálybeli olasz cirkáló megfelel 5 hasonló jellegű francia. „Gallionniere” osztálybeli cirkálónak. Ezeken kívül Itália rendelkezik még 8 könnyű cirkálóval; ezekkel Franciaország öt hasonló típusú egységet tud szembeállítani, amelyek közül egyedül az „Emil Bertin” nevű tekinthető komoly ellenfélnek. A három „Primauguet” és „Jean d'Arc” osztálybeli francia hajó nem veheti fel a versenyt a valamivel kisebb „Sforza”, „Cadorna” és „Bande-Nerve” olasz hajókkal. Ezekhez csatlakoznak még a „Bari” és „Tarama” nevű régi olasz cirkálók, amelyeket gyarmati célokra még szolgálatban tartanak, valamint az „Eritrea” nevű kis gyarmati cirkáló.

Torpedórombolók tekintetében azonban Franciaország határozott fölényben áll. A 32 ilyen típusú, egyenként 2000—3000 tonnás, csodálatos gyorsaságú és harci erejű francia hajóval szemben az olaszok csak jövőre tudnak 12 rombolót szembeállítani, amelyek, igaz, valamivel nagyobbak lesznek, mint a francia rombolók. A 12 „Le Hardi” típusú nagy, modern francia rombolónak, amelyek még nincsenek szolgálatba helyezve, szintén nincs hasonló értékű ellenfele az olasz hajó-

rajban. A közönséges nagyságú rombolók tekintetében azonban az olaszok 61 — legnagyobbbrészt modern és nagy gyorsaságú — hajóval kétségtelen túlsúlyban vannak a 29 ugyanilyen típusú francia hadihajóval szemben. Ugyanez a helyzet a torpedónaszádoknál is. Olaszországnak 65 ilyen naszádjá van, szemben a 12 hasonló típusú francia hajóval, amelyekhez még idővel 14 építés alatt álló torpedónaszád járul.

Tengeralttjárók dolgában a franciák és az olaszok 1939 végén egyformán állottak. Mindegyiknek 100 buvárhajója volt. E hajók nagysága tekintetében a franciák erőszakolták a nagytípusú tengeralttjárók építését, mint amilyen a „Sourcouf” nevű óriás buvárhajó. Az ilyen típusú hajók harci erejét különféleképpen ítélik meg a haditengerészeti szakértők. Egy azonban bizonyos: az olasz tengeralttjárók nagyszérien megfelelnek a földközi-tengeri viszonyok által támasztott feltételeknek.

Végeredményben meg lehet állapítani, hogy az olasz hajóraj, — tekintetbe véve azt, hogy a franciák hajórajuknak legfeljebb a felét foglalkoztathatják a Földközi-tengeren, — határozott fölényben van.

A franciák és angolok között történtek is megbeszélések a munkamegosztásra vonatkozólag. Szó volt arról, hogy a franciák egész tengeri haderejükkel védjék meg a Földközi-tengeren a francia és a brit érdekeket s ezzel szemben az angolok az Atlanti-óceánon biztosítják a partok védelmét és a francia behozatal zavartalan lebonyolítását. A mai napig azonban nem történt megállapodás a két nagyhatalom között az irányú javaslatok tárgyában. Valószínű, hogy a két szövetséges nagyhatalom egymás iránti bizalma nem volt soha olyan méretű, hogy ez az egyezmény létrejöhetett volna. Azért az angolok továbbra is jelentős flottát tartanak a Földközi-tengeren.

Az angol földközi-tengeri hajóraj ereje mutatja, mekkora fontosságot tulajdonít Nagy-Britannia az Egyiptom és India felé vezető út biztosításának. A jelenlegi háború kitöréséig Angliának a Földközi-tengeren volt: 6 csatahajója, 4—5 nehéz cirkálója, váltakozó számú könnyű cirkálója és torpedórombolója s azonkívül néhány tengeralttjárója. Most nem lehet tudni, hány egység maradt a Földközi-tengeren. Kétségtelen azonban, hogy az angol haderő, függetlenül az Északi-tengeren reá háramló feladatoktól, jelentős egységekkel kell hogy képviselve legyen ezen a tengeren, Gibraltár, Malta, Alexandria és Ciprus biztosítása céljából. Az a megpróbáltatás, amelyet az angol haderőnek az olasz-abszesszi háború és a spanyol polgárháború idején ki kellett állania ezen a tengeren, nyilvánvalóvá tette az angol hadvezetőség előtt, hogy haderejük elégtelennek fog bizonyulni abban az esetben, ha a birodalom két vagy esetleg három helyén is veszélyes komplikációk állnak elő. Azért Anglia megkezdte az úgynevezett harmadik harci hajóraj építését, amely kilenc, egyenként 35—40 ezer tonnás nagy csatahajóból fog állani. Ez a hajóraj jórészt azt a célt fogja szolgálni, hogy a földközi-tengeri haderőt megerősítse.

Összehasonlítva a jelenlegi földközi-tengeri angol flottát az olasz tengeri haderővel, megállapítható, hogy a 15 angol sarhajóból csak a két Nelson típusú nagy csatahajó, amelyek 40 centiméteres ágyúkkal vannak felszerelve, tekinthető erősebbnek a Littorio típusú olasz csatahajóknál, a tüzérségi hatóképesség szempontjából. Ezek viszont annyira lassúak, hogy nehezen fogják tüzérségi erejüket megfelelően érvényesíteni. Általában gyorsasági szempontból az olasz hajók vannak előnyben, míg tisztán tüzérségi szempontból az angol hajók mondhatók erősebbeknek. Három nagy cirkálót nemrég sérülések miatt kivontak az angolok a forgalomból, a többi kilenc sarhajó közül egyedül a „Hood” nevű áll harci képesség tekintetében jóval az olasz hajók felett.

Ha tekintetbe vesszük az eddigi angol hajóvesztéseket, aztán pedig a feladatokat, amelyek az angol hajóhadra a németekkel szemben vívott harcokban várnak, továbbá azt a körülményt, hogy a kereskedelmi hajók kísérése nagy erőket von el, nagyon kétségesnek látszik, hogy Anglia kellő erővel tudjon fellépni egy földközi-tengeri konfliktus esetén.

VILÁGPOLITIKAI ARCÉLEK

Brauchitsch, a módosított Schlieffen-terv legfőbb végrehajtója

Irta: Csiszár Béla

Ez a mostani háború abban is különbözik a világháborútól, hogy szinte „személytelenül” folyik a népek nagy mérközése. Fővezérekről, hadseregfőparancsnokokról alig esik szó, mintha ezzel is ki akarnák hangsúlyozni, hogy ez a harc a népek és nem az emberek, egyének, uralkodók vagy dinasztikus érdekek küzdelme. Különösen látható ez a németeknél: a hadijelentésekben sűrűn dicsérik meg egy-egy altisztet, hadnagyot vagy főhadnagyot, a hadsereg egy-egy alacsonyabb vagy középrangú tisztjét, de a főparancsnokok neve, a vezérkari főnököké nem szerepel a nyilvánosság előtt. Hitler, a Führer is a háttérben marad s bár az irányítást, mint mondják, teljesen magának tartotta fenn, a nyilvánosság előtt csak a kitiüntetésekkel kapcsolatban szerepel. Más forrásból tudják, hogy a hadműveleteket Keitel voltaképpen von Brauchitsch hadseregfőparancsnok vezeti. Hitler legfőbb irányítása alatt. Ő volt az, aki a Schlieffen-terv eredeti alakját ajánlotta a Vezérnek megvalósításra s a tervnek hasznára vált módosítások is tőle származnak. Már a lengyel hadjárat után is kiemelték Hitler környezetében, hogy Brauchitsché az oroszlanérem a győzelemben — természetesen a hadsereg egyedülálló teljesítménye mellett. Ugy tudják, hogy ismét övé az érdem a gyors előtörés és lerohanás előkészítésében.

Ez a vékony, keskeny, arisztokratikus külsejű vérbeli porosz a legszerényebb katonák egyike a birodalomban. Nem szereti az ünnepeket, egy-egy csendes szóval hárítja el a lelkesedő szavakat, a kitiüntető bizalmasokdást, a hálálkodó kifejezéseket. Csak katonai, semmi több: de annak azután elsőrangú. Ha nem volna annyira különálló egyéniség, hátra típusnak lehetne nevezni, a kiváló porosz katonai típusának, amelynek jellemző jegye az alapos katonai előkészítés, a harcászathoz való tökéletes jártasság, a stratégia pontos alkalmazása, a hagyományok eleven hatása, a megnevelkedett feladatteljesítés, a részletek pontos kidolgozása és a nagy egész mesteri kivitelezése. Szinte úgyis lehetne mondani, hogy az értelem és a lélek bölcs harmóniája a katonában. Brauchitsch azonban zárt és határozott egyéniség is, hajlékony és körültekintő, világosan átlátja a helyzeteket, itélete gyors, minden részletet kitűnően ismer s minden részletet mesterien egybefog. Amit elhatároz, azt következetesen végrehajtja, de nem merev temperamentum, kapacitálható. Akcióit éles logikával terveli ki.

Ezeket a tulajdonságait már a kadetiskolában megállapítják róla s nem kis részük van abban, hogy Brauchitsch olyan gyorsan emelkedik felfelé pályáján. De mindenről megoldozik, híres ~~szóval~~ feladatáról és tudják róla, hogy nem ~~csak~~ feladatait. Jó bajtárs és a legmagasabb beosztásokban sem változott meg. A család, amely útjára bocsátja, régi, ősi, porosz katonacsalád. Atyja lovasági tábornok, egyidőben a hadiakadémia parancsnoka is. Fiát tradícióból adja katonai pályára, de ebben az elhatározásában az is szerepet játszik, hogy a fiának a negyedik gimnázium elvégzése után egyetlen vágya kadetiskola és a csillogó uniformis.

Az akadémiai évek 1900 nyarán érnek véget s az alig húszéves hadnagy az Erzsébet királyné nevét viselő 3. gránátosrezred tisztjeként kezdi el katonai pályafutását. Egy év múlva a 3. tüzérezredhez kerül s főhadnagy, amikor teljesül egyetlen vágya: bekerül a Moltke-házba, a vezérkari iskolába. A háború előtt két évvel már a nagyvezérkarnál látjuk, majd a háború kitörésének szinte az előestéjén a hadsereg vezérkarához kerül. 1914 augusztusában a 16. hadtest vezérkaránál teljesít szolgálatot, mint vezérkari százados. Ez a hadtest az, amely Bülow második hadseregének kötelékében azt a feladatot kapja a háború kitörésekor, hogy vonuljon Belgiumon keresztül Párizs felé. Belgium azonban ellenáll, de Brauchitsch hadteste beveszi Liège páncélerődét, lerohanja Belgiumot és diadalmas csatákban hordozza meg a német lobozót. Ómaga többször megsebesül, számos kitiüntetést kap.

A háború második felében, Cléry sur Sommenál ezredre a francia hadsereg későbbi főparancsnokának, a most leváltott Gamelinnek az elzási válságával szemben foglal állást. Amikor 1918 no-

vemberében létrejön a fegyverszünet, Brauchitsch teljes hadirendben vezet vissza Berlinbe csapatostét. A forradalmak idején sem vonul vissza, továbbra is kézben tartja katonáit. A 19-es években a stettini helyőrség parancsnokhelvettése, 1920-ban pedig parancsnoka. Még ugyanebben az évben kinevezik a vezérkar tüzérségi másodparancsnokának, majd a 2. tüzérezredben osztályparancsnok lesz.

1922-ben a hadügyminisztériumba rendelik be. Itt fontos munkakörben a szervezési osztályon dolgozik több éven át. 1925-ben alezredes a hatodik tüzérezredben és az ezred második osztályának a

parancsnoka, azután a hatodik hadosztály vezérkari főnöke lesz, a következő évben, 1928-ban pedig parancsnoka. A harmincas évek elején a hadügyminisztériumban átveszi a hadfelszerelési osztály vezetését, egy év múlva vezérőrnagy; majd tüzérségi felügyelői rangban megbízzák a nehéz tüzérség átszervezésével. Mintaszerűen oldja meg feladatát s hajtja végre azt a programot, amelyet a különböző fegyvernemek gépesítésére már régebben kidolgozott. Hogy milyen eredményesen, arról a mostani háború épen eléggé tanuskodik. A nemzeti szocializmus uralomrajutásának évében, 1933-ban altábornagy és az első hadikerület parancsnoka. Blomberg hadügyminiszter és Frijsch vezérkari főnök nagyrabecsülik képességeit és mindig jelentősebb és jelentősebb feladatokra szemelik ki. Hamarosan megkapja a vezérezredesi rangot és Hitler vezér és kancellár 1938 tavaszán őt nevezi ki a német véderő főparancsnokává.

Egyébiránt évek óta Hitler bizalmas katonai környezetéhez tartozik és a Führer legfőbb hadi tanácsadója. Tudását, stratégiai képességeit, mint hadseregfőparancsnok, már a lengyelországi villámhadjáratban bebizonyította. Ötvennyolc éves múlt s most áll élete legnagyobb és legsúlyosabb feladata, a győzelem elnyerése előtt.

Egyre szárazabb lesz a föld

— a tudások megállapításai szerint

Az ideji bőséges májusi esőzés hovatovább katasztrófális jellegű oltott. Mindenfelel újabb árvizekről érkeztek jelentések és így bizony meglehetősen hirtelenséggel fogadná az ember azt a hírt, — hogy egyre szárazabb lesz a föld. Azonban olyan komoly tudósok állítják ezt, hogy el kell hinni, még akkor is, ha az esőt már túlsóknak tartjuk s szeretnénk végre egy kis meleg napsugáron sütkérezni.

De nézzük csak,

mint mondanak a tudósok?

Kanada és az Egyesült Államok ú. n. középnagyati részén mintegy félmillió négyzetmérföld leg gazdagabb búzatermő területeit szinte példa nélkül való szárazság égette az ideji nyáron, nem kevesebb, mint százmillió font kárt okozva a gazdáknak, államoknak az elmaradt termés által. A legmeglepőbb, legnyugtalanítóbb tény ezzel összefüggésben azonban az, hogy az említett óriási terület — különösen az a része, mely az Egyesült Államokra esik. — a megváltozó éghajlat következtében hovatovább túl száraznak mutatkozik a művelésre. Sőt maga a termőföld is eltűnik róla, a forróság finom, száraz, könnyű perrá aszalja, aztán vadul száguldó szélviharok hordják szét. 1930 óta már harmadszor köszöntött be ilyen megdöbbentő szárazság annak ellenére, hogy az amerikai meteorológusok az 1934 után elkövetkező kedvező évek sorozatával biztatták a csüggedőket.

Egyre szaporodó bizonyítékok arra utalnak, hogy a föld mind szárazabbá válik. A növekvő szárazság kétségekívül jelentékeny részben

az erdők kipusztításának tulajdonítható.

de hozzájárult ehhez a nap melegének növekedése is — a napot u. i. a modern csillagászok változó csillagoknak tekintik.

Stebbing tanár a Szahara terjedésére tett vizsgálódásainak eredményeiről beszámolva elmondja, hogy a sivatagoknak ez a leghírhedtebbike is egyre növekszik és pedig vagy 300 év óta évenként több mint fél mérfölddel s ma már Észak-Nigériát és a francia Nyugat-Afrikát fenvegeti. A növekvő szárazságnak esattanó bizonyítékát szolgáltatja a tavak tanulmányozása. Így a Nagysótó terjedelme (az Egyesült Államokban) óriási módon csökkent a történeti idők óta: valaha 30.000 négyzetmérföld

nagyságú beltenger volt, ma mindössze 17.100 négyzetmérföld a felszíne. Mikor Livingstone a Lake Ngami-t Afrikában felfedezte (1849-ben), akkor az 70 mérföld hosszú, 90 mérföld széles tükörszerű tó volt, a legújabb expedíciók azonban már nem találtak területén víztükröt. Hasonló tapasztalatokat tettek a Közép-Afrikában, a Szahara déli határához közel fekvő Chad-tóra nézve.

Mikor az európaiak 1823-ban először pillantották meg, 40.000 négyzetmérföldre becsülték területét, az utolsó időben a tó víze oly rohamosan apadt, hogy egy város, amely 1850-ben még egészen a partján feküdt, 1905-ben már 20 mérföldnyire fekvő vidékre költözött. — Nyugat-Ázsiában különösen a Kaspi-tenger körül végzett megfigyelések bizonyítják elvitázzhatatlanul a Föld kiszáradását. Az űrön át mozogva Földünk szükségképpen fokozatosan veszíti légkörének gázait s víze elpárolog. A Föld légköréből annak határára állandóan molekulák repülnek ki, mégpedig olyan sebességgel, hogy vonzóereje (gravitáció) nem képes azokat visszatarítani.

Minél kisebb valamely planéta, vonzóereje annál gyengébb, légkörét és vízpárát annál nehezebben tudja visszatartani. Hogy valószínűleg milyen állapotban lesz Földünk évszázadok, talán évezredek múlva, azt megmutathatná nekünk, — ha lehetséges volna — a Mars, amely molekuláit a Föld vonzóerejének csak egyötödével tudja magához fűzni. Lowell tanár éppen mindezzel összefüggésben életét és vagyonát áldozta a Mars tanulmányozására. Tanulmányai nyomán sivatagvilágot s erének végső megfeszítésével a szárazság ellen küzdő lényeket látott lelki szemével, akik szörnyű erőfeszítéssel a poláris sark jegéből próbáltak vizet nyerni, elvezetvén az életadó nedvet — az anynyiszor emlegetett titokzatos csatornarendszeren át a szárazságtól gyötört egyenlítői vidékekre.

A legtöbb csillagász elveti Lowell elméleteit, azt azonban nem tagadja, hogy ez a látomása több mint valószínű, igazságon alapszik, — sem azt, hogy

a Föld évtizedről-évtizedre szárazabb lesz és hogy a kozmikus folyamat hatását fokozza, súlyosítja, siettetni az erdőknek még mindig folyó eszeveszett pusztítása.

Figyelem!!!

Szandált és cipőt

a **PÁLL** cipőáruházban

vásároljunk!!!

Oradea — Nagyvárad, Str. Dr. Aurel Lazar No. 1. Park-Hotel épülete.

BOLDOG MARGIT

Írta: RÁDY ELEMÉR

Boldog Margit, az Árpád-ház virágoskertjének gyönyörű korai bimbója. Legendákkal körülvett élete keresztény élet a legmélyebb áldozati tűzében érett meg a szentségre. Az Egyház boldoggá avatta, a magyarok pedig már életében szentként tisztelték. Ujabb lépések történtek szenttéavatása érdekében és a szenttéavatás ügye most már igen előrehaladott stádiumba jutott. A magyar katolikusság a Szentatya határozott ígéretének a birtokában forró vágyakozással várja a napot amikor Boldog Margitot a Szent Péter bazilika dicsőségében a szentek sorába iktatják. Alábbi cikkünkkel ezt a forró vágyat akarjuk kifejezésre juttatni.

Legtöbbünk lelkében úgy él alakja, mint ahogy Gárdonyi Géza csodálatosan szép regényében, az Isten rabjai-ban megrajzolta. A nem mindig kiegyensúlyozott misztikum felé hajló író ebben a regényében az alázatosság szentjének legendáit olvasva jutott el a legközelebb a katolicizmus nagy igazságaihoz. Boldog Margit szolgál munkában elgyengült törékeny királyi alakja Gárdonyit épüggé elbűvölte, mint előtte és utána az árpád-házi szentéletű királyleány legendáinak annyi más olvasóját.

Mert Árpád-házi Boldog Margit csodálatos élete minden korokban ragyogni fog s ez a ragyogás sok-sok ezer hívőt fog vonzani. Emlékezzünk erre a csodálatos életre, most, amikor talán szenttéavatása a római bíróság előtt küszöbön áll.

„A gyermeket, ha lány lesz, saját szabadulárkért és az ország szabadulásáért engesztelő áldozatként apácának adja a király és a királyné.”

IV. Béla a mohi csata szörnyűsége után feleségét keresve Ausztrián át Dalmáciába menekül. Itt hangzik el ez a fogadalom, mely a még meg nem született gyermek sorsát pecsételte meg. A mindenéből kifosztott király, egy felégetett országot tudva maga mögött, saját gyermekét áldozza föl az Égnek engesztelésül. A kislány már hazatérésük után születik meg és a menekülésben elhalt idősebb gyermekek nevét, a Margit nevet kapja. Három éves koráig marad királyi családja körében, 1246-ban a veszprémi dominikánus zárda kerül. Vele megy dajkája és nevelője Olympiades, Bodmeri Tamás ispán özvegye. 1252-ben készül el a Nyulak szigetén — a mai Margitszigeten — a királyi vár közelében a kolostor — IV. Béla alapítása — annyira, hogy az apácák átköztözhettek oda. „Midőn tehát azután a pusztítás után — olvassuk az alapítólevélben — amelyet bűneink büntetésére zúdított ránk a tatárok vad-sága, hathatósan hozzáláttunk az ország megújításához, megszilárdításához és megerősítéséhez, az ország megvédésére alkalmas intézkedéseket tettünk, a pesti hegyen pedig várat építettünk... De hogy úgy ne tűnjék fel, hogy csak mulandó dolgok körül forog minden gondunk, a lelki és vallásos dolgokkal pedig nem törődünk, hiszünk, hogy isteni sugallatra támadt az a gondolatunk, hogy az említett várhoz közel, a Duna szigetén, vallásos életre alkalmas helyen, Isten anyjának, a Boldogságos Szűz Máriának tiszteletére templomot és körülötte monostort vagy zárdát alapítunk, amelyben a szerzetesi fegyvelm követelményei szerint jámbor szűzeknek kell szolgálniuk a Királyok Királyát, a Szűznek a Fiát. És hogy mi, Isten előtt ismert jámborságunk, mely nem maradhat titokban, másoknak is példálj szolgáltasson és alattvalóink közt a jámborság kifejezésére nyilvánossá legyen, leányunkat, Margit úrnőt, kit gyermekeink közül annál gyengédebb szeretettel öltünk át, minél biztosabb előjeleit látjuk benne a jámbor Isten előtt kedves életnek, elhelyeztük ebben a monostorban, hogy amíg él, Istennek és a dicsőséges Szűznek szolgáljon...”

Itt, a Nyulak szigetén a királyi apa által alapított csendes kolostorban perog le istenfélő alázatban a halkszavú királyleány szenvedésekkel teli, külsőleg egyhangú, de a lélek mélységeiben nagy harcokkal teli apácáélet. Itt hontakozik ki az a csodálatos élet, amely az alázatosság, az imádság és önmegtartózkodás mély és szenvedésteli útjain az életszentség csúcsait éri el.

12 éves korában teszi le Margit a fogadalmat, bár apja közben, ígéretet megszegve, kétszer is megkísérli, hogy a zsenge gyermeket házasságra becselje rá. A szerzetesi élettől való eltérítés később is ott kísért a királyleányból lett apaca életében. Egyszer az ország érdekei úgy kívánják, hogy Margit takár cseh király felesége legyen, néhány évre

rá pedig Anjoui Károly, a nápolyi király kívánja öt nőül. Margit ellenszegül. A királyi apa haragja sem tudja rávenni, hogy fogadalmát megszegje. „Akarom, hogy biztosan tudjátok — mondja a legenda szerint szüleinek — fogadalmamat, amelyet tettem és szűzi tisztaságomat, melyet mint magatok is tudjátok, még kislány koromban lelkemben az Ur Jézus Krisztusnak szenteltem, továbbá Rendem iránt való hűségemet, nemcsak a világ hírségéért, de sem az életért, sem a halálért, a legkisebb dologban sem sem szegtem vagy sértem meg.”

A házasság révén nem szolgálhatja az ország érdekeit, szolgálja tehát úgy, ahogy a szentéletű apaca teheti: Irtózatos lelki szenvedésekkel teli évek alatt imáit egymással harcban álló atyja és fivéréért, Istvánért ajánlja fel. Az utolsó házassági terv visszautasítása után teljesen magára marad. Családja nem érintkezik vele többé, s hogy fájdalma teljes legyen, még apácátársai is ellene fordulnak, a király haragja mindenkit ellene hangol.

Utolsó évei alatt már semmi sem köti többé a földhöz. A megpróbáltatások nem keltenek benne keserűséget, ezek számára tökéletesség útjának kövei. Ezért fokozza a végtelenségig az önsanyargatást és megaláztatásokat. A legdurvább szolgál munkákat vállalja, s amikor már ezeket sem bírja, még mindig kegyetlenül sanyargatja testét a ciliciummal és korbáccsal. A szemlélődő ima-élet oly magasságába jut, hogy alig is él már földi életet. Táplálkozása minimális, napi két órát alszik csupán, egyetlen éltető eleme az Isten közelségébe vezető kontempláció. A lélek hihetetlen magasságokba szárnyal, a test azonban lassan felmondja a szolgálatot. 1270-ben csöndben, mint amilyen csendes volt egész élete, tér meg Urához. Megkínzott testét földi szenvedéseinek színhelyén, a Nyulak szigetén temetik el. A királyi sarj temetésén nincs főéri

pompa. Szüleit még a mindent megbékítő halál sem engeszteli meg. A temetésre nem jönnek el. A frissen ásott sírba dömés rendtársai helyezik örök nyugalomra, a koporsót nem hantolják el azonnal, csupán egy kőlappal fedik be.

És néhány nap múlva máris csodálatos dolgok játszódnak le a disztelen sír körül. Nemsokára híre jár, olvassuk a legendákban, hogy Margit nővér sírjából rózsaszállat száll fel. A csodálatos dolgok híre túljut a Nyulak szigetén és megindul a jámbor zarándokok serege a szentéletű apaca sírjához. A legendáiról — elsőnek Marcellus atya, Margit gyónatója — számolnak be a csodákról, amelyek rövidesen Róma elé kerülnek. Megindul a szenttéavatási per. Már a XIII. század végén elkészülnek az első jegyzőkönyvek, amelyek a most befejezés felé közeledő per alapjául is szolgálnak. Közben Róma Margitot boldoggá avatta. A „Vox diaboli” egyre halkabb és talán már egész közel van az óra, amikor ez a szentéletű magyar leány oda kerül a szentek megdicsőült galériájába.

Ezeket a sorokat akkor írjuk, amikor ezer és ezer magyar leány hódol Boldog Margit emlékének. Közel 700 esztendő telt el azóta, hogy Margit nővér megkínzott gyöngye teste egyesült a földdel. De a gyenge testben erős lélek volt, amely szédületes magasságokba tudott szárnyalni. Ez a lélek 700 esztendő távlatából is példát mutat, mint ahogy példát mutatott akkor, amikor ott a Nyulak szigetén merete vállalni a kitaszítottaságot, a szenvedést, a testi és lelki gyötrelmeket egyetlenegy célért, Isten közelségéért. A női hivatásvállalás példaadó hitvallója Margit. Érezte és tudja, hogy neki, a királyi sarjnak kell példát mutatnia és ennek a felismerésnek vállalta minden következményét. Élete minden magyar nő számára azt az örök tanítást sugározza, hogy a felismert hivatást még a szenvedések tüzen keresztül is vállalni kell. Ez a hivatás lehet a margiti kontempláció, lehet a szociális munkában való önfeláldozás és lehet az anyaság vállalása. Margit önfeláldozó alázata minden magyar nő számára a legbőségesebben buzdó energiaszforrás.

Kétszázötven éves a gheorgheni örmény templom

— Bensőséges egyházi ünnepség keretében tartják meg az ősi évfordulót —

... Fogytán a nép, az ének egyre halkabb, s mit századokra alkottak az ősök, a falak túlélők a megmaradtak...”

Gheorgheni-Gyergyószentmiklós, május hó.

Az Ararat tővéből, Dzsingisz kán és Tamerlán dúló hordái elől, több mint két millió Erdélybe menekült örmény közül, igen sokan telepedtek le Gyergyószentmiklóson és környékén.

Az ősi hazából menekült örményeket, akik fegyverrel sem tudták már védeni életüket, Erdély földjén, különösen a székelyek fogadták meleg szeretettel s csakhamar otthont biztosítottak részükre. Ezek az örmények már két évszázada magyarok és sokan már ősi nyelvüket is elfelejtették.

Történelmüket, az 1887-ben Szamosújvárt magyar nyelven írt „Arménia” c. folyóirat értékes adataiból, majd több örmény származású jeles író és tudós feljegyzéseiből ismerjük. Többek között, hogy II. Apafi Mihály idejében örmény országbíró is volt és hogy az Erdélybe menekült örmények — mint Zuedik Lukács az „Arméniában” megírja, a kereskedést először Gyergyószentmiklóson, Besztercén, Csiksomlyó, Petele, Görgény, Csikszépvíz, Erzsébetváros és az örménység mai metropolisában, Szamosújváron kezdték meg. És volt idő, mikor Erdély egész kereskedelme, teljesen az örmények kezébe került s különösen a marhakereskedéssel szereztek tekintélyes vagyont.

Eredetileg Kiss Ernő, az aradi vértanu és Czecz János tábornak, aki az 1848-as forradalomban jelentős szerepet játszott, örmények voltak. Örmény volt Hollósy Kornélia és amint *Keddebő* Erna írónő mondja, *Petelei* István, az erdélyi nagy író is, aki sokszor mondogatta:

— Ha én rendes, józan ember lennék, most a marosvásárhelyi főtérre kereskedő lennék!

Ennek a kétezer éve zetszörtan élő népnek drámai története — amivel foglalkozni nem érdektelen — egy egész külön fejezetet érdemel. Kis riportnak inkább az örménység vallás és egyházi életének kialakulásáról emlékszik meg, különös te-

kinttel Gyergyószentmiklósa, ahol *Vákár József* plébános-pápai kamarás egy régebbi szíves felvilágosításából idézünk.

Ezek szerint a gyergyószentmiklósi örményszertartású egyházközség élete 1672-ben kezdődik. Az istentiszteleteiket papjaik vezetésével magánházakban tartották, míg Minász örmény püspök egy kis kápolnát szerzett híveinek. Majd később 1712-ben örökáron vásárolnak egy megfelelőbb kápolnát. A kápolna azonban hovatovább kicsinek bizonyult.

Végül *Theodorovics* Mihály biztatására 1730-ban egy megfelelő templom építéséhez kezdtek, amit csak négy év múlva, 1734-ben fejeztek be teljesen. Tehát, a 210-ik jubileumi év az építkezés megkezdésétől, 1730-tól számítva, ebben az évben lesz.

A szép barokkstilű örményszertartású templom, majd a temető modern átalakítása, a Fogarassy leánynevelőintézet nagyszerű fejlődése, az egyházközség szilárd alapokra történt megalapozása mind *Görög* Joachim nevéhez és munkásságához fűződik. Annak a kivételes tehetségű, áldott emlékü „nagy” papnak nevéhez, aki a magyarság társadalmi és közművelődési mozgalmában is mindég mozgóerő volt.

Féltő szeretettel örködött a hagyományok fölé. Vallását, melynek nyelve örmény, kultúráját és anyanyelvét, mely évszázados együttélésben lett egyé a székelységgel, ő tette itt nagyvá és marandóvá.

És most a gyergyószentmiklósi örményszertartású egyházközség ünnepre készül.

Ősi templomának, melyet a Boldogságos Szűz születésének tiszteletére szentelték fel és amely ez évben 210 éves — nagy évfordulóját akarják megünnepelni, hogy hálát adjanak a minden emberek teremtetőjének. Egy sokat hányódó nép hajdan dicső múltja, szenvedései elevenednek meg gondolatban, hogy aztán hő iredalmuk, a bölcsességtől szikrázó legendák és ősi kultúrájukban rejlő igazságok tegyék könnyűvé a visszaemlékezést...

Csiby Lajos

A terhesség korlátozásának jelentősége a nép életében

Irta: dr Simkó György

Az egyéni egészség kérdése felül a fogamzás elhárításának a kérdése erkölcsi és szociális kérdés is. Egy nép fennmaradásához házasságként legalább három gyermek szükséges, kettő a szülők pótlására és egy a korán elhaltak és terméketlenek pótlására.

Régi kultúrnépek kipusztulásának oka nem a háborúk, hanem a szaporodási viszonyaik önkéntes megrontása volt. Így veszték ki magas kultúrájú népek, közöttük a régi görögök és rómaiak. Helyükbe délről hozott rabzolgák és északról betört barbárok utódai léptek, átvéve a kultúrnépek nyelvét, de kultúrájukat és állami szervezetüket folytatni nem tudták. Olaszországban például a római birodalom bukása után kb. 1000 év telt el, míg az északi barbárok: gótok, vandálok utódai, miután a klímához alkalmazkodni nem tudtak és különösen a malária pusztító hatása folytán annyira lecsökkentek, hogy az őslakosság, a római kultúra szintjét elérve, kialakíthatta a reneszánsz magas kultúráját. Eleinte csak egyes védettebb városban szervezkedve. (Róma, Velence, Firenze.) Ezekből alakult ki az 1800-as években az olasz egységes állam, majd Mussolini vezetése alatt az olasz birodalom, aki igyekszik a régi római birodalmat feltámasztani. A görög birodalom helyét Kis-Ázsiából bevándorlott népek foglalták el, akik a görög nyelvet átvéve kifejlesztették a keletrómai, helyesebben bizánci birodalom kultúráját. Ez csak nyelvben volt görög és nevében római, egyébként egészen eltérő nép volt. A bizánci erkölcsök közismerten zülöttek voltak. Az utána következő török birodalom sem volt valami tartós államalakulat Délkelet-Európában.

Tévedés hinni, hogy a háborúk emésztették fel ezeket a népeket. Ezek önmagukat pusztították ki, helyt adva szaporább népek területi igényeinek. Egy nép, amelyik nem ébred idejében tudatára a szaporodás-csökkenés jelentőségének, az életképtelenség és a teljes pusztuláshoz vezető előregedés felé halad. Ha az egyéni egészség szempontjából a szaporodás korlátozásának nincs is meg az a jelentősége, egy nép, egy társadalom életében mélyreható és káros változásokot jelent. Erkölcsi szempontból a katolikus erkölcsstan isteni törvények alapján feltétlen elítéli a szaporodás korlátozását. A Harmadik Nemetbirodalom jelszava: „Gemeinnutz geht vor Eigennutz.“ (A közjó előbbre való az egyén javánál), nagyon hasonlít Aquinói Szent Tamás kijelentéséhez: „Bonum commune melius est quam bonum unius. Subtrahendum est igitur bonum particulare ut conservetur bonum commune.“ (A közjó fontosabb az egyén javánál. Korlátozni kell tehát az egyéni jót, hogy megtartsuk a közjót.) A Szovjetunióban dr Semasovnak, az Unió egészségügyi népbiztosának 1920-as rendelete alapján a terhesség megszakítása megengedett, de csak kórházban, vagy klinikán. Ezt a rendeletet nem a népesség csökkentésének a céljából hozták, hanem a gazdasági helyzet javulásáig átmeneti intézkedésnek szánták, hogy ezzel kiküszöböljék a titkos magzatelhajtások káros következményeit. 1927-ben a ukrán nőorvosok kongresszusa már kimondotta, hogy a magzatelhajtás kártékony hatásától fel kell világosítani a nép széles köreit.

Az egyke szociális szempontból nem attól függ, hogy milyen a szülők anyagi helyzete, hanem attól, hogy „keresőnek vagy fogyasztónak“ tekinthető-e a gyermek. Ahol a gyermek keresőtárs, mint a szegényebb földművelőrétegél, ott sok a gyermek; ahol a gyermek fogyasztótárs, ott kevés. Ezért sokkal gyakoribb az egyke a kisbirtokos, szellemi foglalkozású és munkás családokban. Így az egyke nem a kedvezőtlen gazdasági viszonyok következménye, hanem a társadalmi rendszeré, amely nagyobb javakat biztosít egyes családoknak és másoknak pedig annak ellenére, hogy több a gyermek, az élet színvonalát olyan szinten tartja, hogy a gyermekek felnevelése szinte lehetetlen. Ennek ellenére éppen ezek a családok szaporodnak jobban, hogy a család elégtelen keresetét a gyermekek korai munkábaállításával fokozhassák. A népesség szaporodását propagandával fokozni nem lehet addig, amíg a társadalmi rendszer előnyt nyújt az egy-két gyermekes családoknak. Sokkal hatékonyabb volna, ha a gazdasági helyzet javulása támogatná a már megszületettek felnevelését (ma csak 75%-a éri el a második életévét) megfelelő örökösödési törvényekkel, földreform és telepítéssel, munkaalkalmak te-

remtésével és főleg a munkabérek fokozásával, amely nemcsak a végzett munkát, hanem a családi terheteket is tekintetbe venné. Az agglagényadó nem elég arra, hogy a szaporodást lényegesen fokozza, miután egyetlen gyermek felnevelése is többbe kerül, mint egy agglagény befizetett adója.

A szaporodás katasztrófális csökkentése vezette a nyugati államokat arra, hogy a népesedéspolitikával komolyan foglalkozzanak. Szociális szempontból a születések számának a csökkentése, ha a szaporodás-csökkenés a közegészségügy javulásával az elhalálozások időpontjának későbbre való kitolásával ideiglenesen megállítható is, mégis rontja az anyagi helyzetet, mert kevesebb lesz a kereső és termelő népréteg aránya az öregekhez, az eltartottakhoz viszonyítva.

Ha a születések korlátozása az övszerek útján nem is annyira egyéni egészségügyi, mint népegészségügyi kérdés, a magzatelhajtás útján az egyén-

Békét küldök hozzád

Húgommal ülök, jó a déli nap,
mi előmlik a sötétlombú fákon.
Pár lepke s fecske néha felriad,
én feljegyzéseim közt bogarászom
s keresem köztük magamat.

Nagy itt a csend s az embernéptelenség,
közelebb van az Istenhez a lélek,
a természetben száz, szent szép jelenség,
megértem szavát fünek, falevélinek,
nincs semmi más, csak nyugalom és béke,
a gondolatok szabadon születnek.
Olyan végtelen az ég déli kékje,
mint mélysége a te szép kék szemednek.
Szamócaszüret van most itt és málna
illata száll. Ma minden balzsamillat.
A béke boldog megérését várja
itt a világ, s a szél is békét ringat.

Margitvirágok fehérkoszorúsan
halk déli szellőn igent integetnek,
A húgom szól: „Mért nézel olyan búsan,
s szemedben könnyek most miért lebegnek?“
— Ó, semmi, semmi, — szólok én s mosolygok,
egy hangulat volt, lélekrebbenés.
Te tudod, vannak néha olyan dolgok,
mikre megáll az ember érverése.
Húgom bölint és csend van újra köztünk.
Ő könyvet olvas, én az égre nézek.
S hazagondolok, ahol te maradtál.
Lelkessel ma lelkeden heverészek.
Talán érzed ezt te is, akaratlan,
s egy pillanatra rámgondolsz merengve?

A nyughatatlan, lázverte világban
békét küldök hozzád a végtelenbe...

(Szóváta)

HUZELLA ÖDÖN.

egészségét támadja meg. A vetélések száma 95 százalékban bűnös úton jön létre (abortusz). Kb. hat szülésre esik egy vetelés.

Az új büntetőtörvénykönyv, csak az esetben engedi meg a magzat művi eltávolítását, ha orvosi konzilium az anya életveszélyét állapítja meg és az ügyész erre az orvost felhatalmazza. A törvény pontos betartása esetén az abortuszok száma 95 százalékkal csökkenne. A katolikus egyház isteni természetörvények alapján nem engedi meg a magzat eltávolítását.

A vetélések (abortusz) 30 százalékban járnak súlyos betegséggel. Es pedig súlyos vérzést, méhártyagyulladás, petefészkek és petevezetőgyulladás okozva, de nem ritkán hashártyagyulladást és vérmergezést is okoznak. A vetelés (abortusz) 15 százalékban von meddőséget maga után, 3 százalékban halálos. A vetelés tehát nemcsak a magzat pusztulása útján károsítja a népet, hanem az asszonyok halálához és a túlélők terméketlenségéig folytatja is. Az orvos által végzett abortusz csak fél százalékban jár halálalossal. A vetelés után következő női betegségeket, majdnem mindig fertőzés okozza. Természetesen az asszonyok nagy része a fertőzést ki bírja, de a petefészkek és petevezető, valamint a méh körüli többi szövetek ritkán gyógyulnak meg teljesen. Így hosszú évekig tartó panaszokat, munkaképtelenséget, és kezelési költséget okozva a családnak és társadalomnak nagy kárt okoznak. Későbbi szülésnél ezek a fertőzött szervek újra fellobbanhatnak és így a gyermekágyiláz veszélyét rejtik magukban.

Az örökletes betegségek esetében a német törvények művi meddővé tételt írnak elő és pedig nyolc súlyos örökletes betegség, valamint súlyos alkoholizmus esetére. Kérdés azonban, hogy a törvényes kényszer-sterilizáció (meddővé tétel), melyet ottan a 12-ik és 15-ik életévek között szoktak véggezni, a faj egészségét lényegesen megváltoztatja-e? Ilyen törvények Dániában, Svájcban és az Észak-Amerikai Egyesült Államokban már régebben érvényben vannak. Kétségtelen, hogy Németországban félmillió ilyen hibás egyén eltartása 700.000.000 márkába kerül, de ez sohasem egyensúlyozhatja a kérdés erkölcsi oldalát. Nálunk és Magyarországon kb. 1000 emberre esik öt öröklöttön gyengeelméjű, vagy öröklött nyomorék ember. Ennél a kérdésnél sokkal fontosabb, hogy mennyire szapora az egészséges rész. Az említett 5 ezrelék amúgy is nagyrészt elmeegógyintézetben van, más része amúgy sem köthet házasságot.

A terhesség korlátozása, mint látjuk úgy egészségi, mint szociális szempontból hátrányos. Ha pillanatnyilag úgy is látszik, hogy a család érdeke ezt kívánja, a jövőt tekintetbe véve, nem vezet jóra. A szegénység leküzdését, a szociális viszonyok javulását sem lehet tőle várni. Minden embernek joga van munkára és megfelelő megélhetésre, maga és családja számára. Malthus azt állítja, hogy a népesség gyorsabban növekszik, mint ahogy növekszik az élelmiszerek előállítása és termelése. Malthus száz év előtt élt. Akkor még a mezőgazdaság gépesítéséről szó sem volt. Szó sincs arról, hogy a nyomor a túlnépesedés miatt volna, vagy a termelés hiányából származna. A javak igazságtalan elosztásában van a szegénység oka. Míg hajószámra dobnak tengerbe kávé és semmisítenek meg élelmiszereket, nehogy az árak esikéntesével a haszon kevesebb legyen, addig nem beszélhetünk túlnépesedésről. A szegénységen nem lehet az egészségre káros abortuszokkal változtatni.

A végző szó pedig földi teremtett értékek fölé feltétlenül az isteni természetörvények alapján álló erkölcsi felfogás: a magzatelhajtás, a születések korlátozása bűn. Ezen semmiféle szempont sem változtathat.

Napjaink legaktuálisabb könyve

GIORGIO PINI:

MUSSOLINI ÉLETE

Tanulságosabb, érdekfeszítőbb olvasmány ma el sem képzelhető. A könyv igen izléses kiállításban, finom könyvpapíron, 20 eredeti fényképpel és művészeti címlappal. 236 oldal.

ÁRA 135 LEI.

Verdun, a vértanú város

(A napokban fejeztük be Betty Schneider „Verdun halottai” című leírásának közlését. Kiegészítésül közöljük most az alábbi cikket, mely Verdun múltját ismerteti díszlényben.)

1.

Verdun az ókorban *Virodunum* nével kelta népek települési helye volt. Miután *Gallia Transalpina* (ma Franciaország, Luxemburg, Belgium és Németalföld) déli részén már Krisztus előtt 120-ban megalakult a *Gallia Narbonensis* tartomány, a gall háborúban Cézár (58—51. Kr. e.) Gallia Transalpina egész fennmaradó területével együtt *Virodunumot* is a római világbirodalom részére hódította meg.

A 4-ik század elején a pogány *Virodunum* szent. *Sanctinus* működése nyomán — aki minden valószínűség szerint Verdun első püspöke volt — fölvette a kereszténységet. 450-ben a hunok Attila vezetésével földúlták a várost, 485-ben *Klodvig* a Frank Birodalomba kebelezte be, minek következtében sokat szenvedett a normannok és magyarok betöréseitől. 511-ben *Austrasien*hez, vagyis a Frank Birodalom keleti részéhez csatolták. A verduni szerződés (843) alapján, melyben *Jámor Lajos* a karolingi birodalmat fia: *Lothar* (Italia és Közép-Frankbirodalom), *Német Lajos* (Kelet-Frankbirodalom) és *Kopasz Károly* (Nyugat-Frankbirodalom) osztotta fel, — Verdun a lotharingiai királysághoz került. Közép-Frankbirodalomnak a meersseni szerződés értelmében Nyugat-Frank- (később Franciaország) és Kelet-Frank- (később Németország) Birodalomra történt felosztása folytán a várost 880-ban a Kelet-Frank-, 900 után a Nyugat-Frank-, s 925-ben ismét a Kelet-Frank Birodalomhoz csatolták. Lotharingiának *I. Ottó* német császár által 959-ben, az alsó-lotharingiai (ma Belgium) és felső-lotharingiai (ma Lotharingia) hercegségekre történt felosztása óta Verdun Alsó-Lotharingiához tartozott. *Lothar* francia király 978 óta többször megkísérelte Lotharingiát visszahódítani s közben Verdun 984-ben kétféle ostromolta, bevette, elvesztette, ismét meghódította s újra elvesztette. Végül azonban *II. Ottó* német császár a Lotharingiáról való lemondásra kényszerítette.

II. Ottó a verduni püspököket választófejedelmi rangra emelte. *III. Ottó* 997-ben megerősítette a verduni egyházat a *Verduni Frigyes*től kapott Verdun grófság birtoklásában. A 11-ik században a lotharingiai hercegek, akik a verduni püspökök kinevezését a német királyoktól (997 óta) a maguk számára követelték, a püspökséget és a várost véres háborúkba keverték, míg végül *Bouillon* Gottfried, a későbbi jeruzsálemi király, lemondott Verdun grófságáról. A grófság vezetésével a világi közigazgatásnak és a püspökség védelmének átvétele mellett megbízott *Bar* grófok (verduni algrófok) hivatalukat való visszaélés folytán a verduni püspököket gyakran háborús rendszabályokra kényszerítették, míg *Albero de Chiny* 1155-ben, *Bar* Hugó halála után, a *Barok* algrófságának megszüntetésével a város közigazgatását négy tekintélyes, a polgárság köréből választott férfiúra bízta. 1195-ben, a püspöki uralom alól való fölszabadulásért folytatott hosszú harc után, *VI. Henrik* császártól végre megkapta Verdun a „birodalmi város” rangjára emelését.

A *Bar* grófok és a lotharingiai hercegek elnyomása ellen a szomszédos francia királyok (kért?) védelmet nyújtottak a verduni püspököknek. Franciaország ilyenformán nyert befolyása *X. Lajos* óta, — aki Verdunban felállította az első francia őrséget — különösen *VII. Károly*, *VIII. Károly* és *XII. Lajos* alatt folyton növekedett, egészen Verdun városának és környékének a saját állami területébe való bekebelezéséig. *II. Henrik* francia király, aki a Német Birodalom elleni harcában a szársországi *Moritz* köré csoportosult német fejedelmekkel szövetekezett, *Moritz*tól megkapta a szerződéses felhatalmazást, hogy mint „birodalmi vikárius” Metz, Toul és Verdun városokat elfoglalja. Így lett Verdun

a két lotharingiai alapítvánnyal együtt 1552-ben francia város és kapott francia helyőrséget (I. kormányzója: *Tavannes* tábornagy) érintetlenül hagyva azonban a püspök világi kormányzási jogát. *V. Károly* 1554-ben visszahódította Verdun Németország számára, nemsokára azonban véglegesen át kellett engednie *II. Henrik* francia királynak. A *Le Cateau—Cambrai*-i (1559) szerződés megerősítette a három püspökség elfoglalását és a westfáliai béke (1648) a három püspöki székhelyt világi felségterületeivel együtt, a Német Birodalom birtoklási jogának elutasításával, formálisan Franciaországnak ítélte oda.

2.

A Metz és Reims közötti közlekedési útmetszéspontjában s a Maas-völgy mentén húzódó útvonalon való, stratégiailag rendkívül fontos fekvése miatt a franciák 1624-ben megkezdték Verdun megerősítését. A 952-ben pápailag elismert *St. Vannes* Benedek-rendi apátságot ekkor fellegrárrá alakították át. 1670-től 1690-ig *Vauban*, az erődépítés mestere, erődítménnyé építette ki. 1870 után Verdun hatalmas erődé és a Maas-magaslatok (a Maas-záróerődönél északi befejezése) védelmi vonalának északi támaszpontjává lett. 1874—75-ben kapta Verdun a „páni félelem erődét”: a *Belrupt*, *St. Michel* és *Belleville* erődöket, 1877-től 1880-ig a *Souville*, *Tavannes*, *Le Rozellier*, *Dugny*, *Landrecourt*, *Regret*, *La Chaume*, *Les Sartes* és *Marre* erődöket, később a *Vacheraville*, *Bois-Bourrus*, *Choisel*, *Moulainville* és *Douaumont* erődöket.

A forradalmi Franciaország ellen folytatott első koalíciós háború alatt, 1792 szeptember el-

A LEPKÉK

(Néhány szó a kislányomhoz.)

A lepkéket ne bátd. Mondtam neked, mirevaló ez? Még csak meg se ölti, hanem bádogdobozba gyömdölszölni, Csak úgy mulatásból, szegényeket. Azok ép úgy éreznek, mint az ember. Ez a doboz, a cukros dobozod, most tömve fájdalommal, félelemmel. És ezt a gyötrelmet te okozod.

Már mondtam és most újra rajtakaplak. És mindig onnan a jászminbokróról szeded le őket, hol legboldogabbak. A macska, az is így vadászik, orvul, bokor alól az ártatlan lepkékre, láttam a múltkor, hogy gyűlöltem érte! Hát téged akkor hogy szeresselek?

Jászminbokr, lepkék és ott a rém. De nem a macska, nem: egy kislány, kislány. Ne, most ne is karolj belém.

Meg kell hogy értesd, az én szegény nagy. Szegény lepkéket, jászminbokrókat, élve temetni. És te báptod őket, aki magad is szép kis lepke vagy.

Ugy félek én valami bosszútól, ki tudja, mikor és hogy ér utól. En téged féltetek. Az a szerencse, hogy énnekem is fáj, ami ezeknek. Az volna baj, ha nem fájra nekem se, mulatnék én is rajta, hogy zizognék ott a dobozban. Ez a te szerencséd, hogy fáj nekem, apádnak. Ez a melegség

Tanuld meg, fájdalomért fájdalommal kell megfizetni, ha nem is azonnal. En már fizetem is a tartozást, mert fáj nekem. És úgy tud fájni, lásd, mintha magam is ott közöttük volnék, velük együtt sötétben faldokolnék. Te engem is bezártál most oda, s amíg nem nyílik az a kaloda, míg a lepkék ki nem repültek sorra, vissza nem szálltak a jászminbokrora, mindaddig én se láthatom az égi kékséget, én se lehetek a régi, nem lehetek szabad, nyugodt, vidám.

Engedd őket szabadon, Katikám.

NADANYI ZOLTAN

sején braunschweigi *Károly* herceg bevette és 1792 szeptember 20-ig tartotta Verdun. Az 1870—71-es francia-német háborúban bátor ellenállás után a németek kezére került Verdun, mely az 1870 aug. 24-től 1870 november 8-ig tartó ostrom alatt 20 ezer lövést kapott. Később azonban, a békefeltételek alapján, a németek kiűrtették.

A legsúlyosabb megpróbáltatást Verdun a világháborúban szenvedte. A háború kezdetén a 3-ik francia hadsereg északon és északkeleten állt Verdun előtt. A súlyos veszteségek után azonban, 1914 augusztus végén a *Verdun—Bar le Duc* vonalra vonult vissza s a trónörökös hadseregének balszárnyával került szembe. Verdun védelmét egy tartalékdandárral megerősített, hatalmas helyőrségére bízták.

A trónörökös hadserege délre húzódott s nyugatra Verdun köré kanyarodott, anélkül, hogy megtámadta volna. A szeptember 6-iki francia általános támadás a 3-ik francia hadsereget ismét előretolta s megerősítette a frontot az egyesített *Cuisy—Brabant—Caures erdő—Ornes—Etain* vonalon.

1914-ben Verdunre és fellegrárra nyolc ízben kerekken negyven bombát, 1915-ben tizenkét ízben száz bombát zúdítottak a német repülőgépek, nagy vérveszteségeket és anyagi károkat okozva.

1915 június 4-ikén egy harmincnegyven centiméteres lövegéből huszonöt lövedék érte Verdun a *Spincourt* melletti *Muzeray* erdő keleti nyúlványa felől, 1915 október elsején pedig tizenhat harmincnegyven centiméteres lövedék a *Warphemont* erdő felől. Mindkét esetben embekek pusztultak el és házak dőltek romba.

A várost 1916 február 21-ikén huszonnyolc, február 22-ikén negyvenkettő, 23-tól 26-ig százhatvanöt, összesen tehát kétszáznegyvenöt harmincnegyven centiméteres gránátalát érte 1916 február utolsó hetében. Válságos helyzete miatt 1916 február 24-ikén a még hátramaradt polgári lakosságot is elköltöztették Verdunból. A mérnöki szolgálat aláaknázza a Maas hídekat és csatornákat, a hangárokat, gázműveket, villamosműveket, malmokat stb. Március elsején a robbanóanyagokat újból eltávolították, de mindenütt biztonsági csapatokat hagytak hátra.

A legszörnyűbb bombázások idején: 1916 március, április, május és június hónapjaiban kerekken 8000, 7900, 8100 és 6600 gránát hullott a városra. A gyújtóbombák által okozott tűzvészek ellen a verduni tűzoltóságon és útászokon kívül, március 27-től kezdve a párizsi tűzoltóság egy szakasza is küzdött.

Júliusban még kerek 1500, augusztusban 2600, szeptemberben 1300, októberben 2100, novemberben 2900, decemberben 1500 gránátalát érte a várost.

1917 kezdetén a bombázás alábbhagyott, az év augusztusában és szeptemberében, a francia offenzíva idején ismét erősödött, majd azután újra mérséklődött.

Osszesen 1916 február 21-től 1917 november 15-ig háromszázötvenöt, egyenként harmincnegyven centiméteres és kerekken negyvenhétezer kisebb kaliberű gránát hullott Verdunra.

3.

1916-ban Verdunnál elesett februárban és márciusban: nyolcvanegyezerhatszázhat német, nyolcvankilencezer francia; áprilisban: harmincnegyezerkétszázkilencvenkilenc német, negyvenkétezer francia; májusban: ötvennégyezerháromszázkilenc német, ötvenkilencezer francia, júniusban: ötvenegyezeröttszázhatvanhat német, hatvanhétezer francia; júliusban: huszonötezerkilencszázhatvankilenc német, harmincegyezer francia; augusztusban: harmincezeröttszázhatvanhat német, huszonhétezer francia; szeptemberben: tizenötezerötveneg német; októberben: tizenkilencezerkétszázhatveneg német; novemberben: hatezerkétszázhatvaneg német; decemberben: tizenötezerkilencszázhatvaneg német; szeptember, október, november és december hónapokban: negyvenhétezer francia.

Osszesen: háromszázharmincezer nyolcszázhuszonegy német és háromszázhatvankétezer francia.

Lyukas könyök

Elbeszélés
Ista Kalmár Jenő

Zsuzska figyelmesen nézte a fiút. A szeminárium szemefénye ő, az érve, a közbeszólása tüntető. A haja pedig gondozatlanul csüng a nyakára, korántsem művészi (a művészek titokban nagyon is gondosan ápolják hajukat), választéknak csak homályos nyoma, mint a befűvesedett csapásnak. A kabátjára rossz ránézni. Hogy járhat így egy úriember, a negyedik év végén, már-már elején az egyetem utáni életnek. Aj, micsoda fiú! Ez fog érvényesülni a jómodorral és a lebilincselő megjelenéssel? Ez az ember ha bemegy vagy beteszkezik a vezérigazgatóhoz, hát rögtön repül, de csoda? Ilyen kopott, fakó, agg kabátban járni? És ha kopott is és ha fakó is, hát vigye a tisztítóba, vasaltassa, vagy csináljon vele, amit tud, de legyen meg a rendes képe annak a kabátnak. És annak a cipőnek is, amely néhány évvel ezelőtt sárga lehetett, ma még nem fekete, valamilyen szürkeféle a színe. Zoknitartót ez a fiú nem ismer, arra rég rájött Zsuzska. A folyosón, amikor naponta órák előtt és után találkoztak. Sándor hosszú, métereket nyelő, ideges lépéseiről, amikor a nadrágja, amely ügyis rövid volt, föllibbent látta, hogy a zoknija le van túrve, csavarosan össze van hajtogatva, ahogy a kisdíákoké a térdük fölött.

Minek rohan mindig? Annyi a dolga? Akármennyi is a dolga, rendesen kell járnia. Ilyen nagyszerű koponya, szikrázik az agya e mindent elront a lompos öltözködésével.

A szeminárium véget ért. Sándor egy perccel előbb még beszélt s már nem volt a teremben. Rohan vagy menekül, fiúval ritkán, leányai sohase látják. Zsuzska az ajtóban kapta fel a kabátját, még látta a szürke-fekete-sárga cipőt és a letúrt zoknit, amint ellebbent a folyosó kanyarodójánál. Utána iramodott.

— Halló, Sanyi!

A fiú megállt, hátrakapta a fejét és tétován várta be Zsuzskát. A leány bosszankodott.

— Hova rohan, mondja, maga motort szeret a szívébe?

— Sok a dolgom.

A válaeza sohsem volt zavart. Ez a fiú nem azért nem érdeklődött a leányok iránt, mert fél-szeg és félénk volt. Nem volt az.

— Sok a dolga. Iktassa a dolgai közé azt is, amit én kérek, különben sohase teszi meg.

— Hát azért ne haragudjon.

Zsuzska meghívta a fiút. Hadd jöjjen hozzájuk néha rendesebb ember is. Ez a fiú legalább nem megy kaptafára.

Sándor gondolkodott. Rettentő prózain, mintha arról lett volna szó, hogy lehet-e ideje múzeumba menni.

— Ilyesmin nem illik gondolkodni.

— Megbocsát nekem? Nem érek rá, sajnos, megbocsáthat, én vagyok a vesztes.

— Jó, fiam, vigasztalni is fogom.

Ugy otthagytá a fiút, mint a szél.

— Zsuzska, egy percre.

A leány nem válaszolt, leszaladt a lépcsőn. Sándor vállat vont Lent, ahogy bedobta a kisaszkaszt, azon gondolkodott, hogy délcéltre is vállalja instrukciót. Sokba kerül a szizorlat.

Zsuzska lihegve szaladt fel a lépcsőn. Még egyszer ránézett az órájára. El fog kézni, tíz perccel is, de nem baj. Az öreg megint megállt egy pillanatra az előadásában, nézni fogja görseős tekintettel, kitartóan, amíg le nem teszi a padra a táskáját, le nem veti a kabátját, kalapját s elő nem veszi a jegyzetét. Aztán tovább fog beszélni.

Óvatosan, halkán nyitná az ajtót. Mi az? Az öreg úgylátszik megunt a szívós tekinteteket. Hát ha bezáratta az ajtót, annál jobb. Ugyis unalmas az öreg. Kezd olyan unalmas és megszokott lenni, mint Feri a tenispályán, Laci a bridsznél, Palkó a táncban, Lajos a sétákban. Dől belőlük az unalom. Mintha mindig furdóidény volna. Pedig hát mégis csak az a helyes, hogy furdóidény hetes vagy hónapos szaka az évek s a többi: munka vagy suly vagy akármí, csak nem Feri a tenispályán, Laci a bridsznél, Palkó a táncnál, Lajos a sétákban.

Bosszúsát nyelt és vágyót sóhajtott s bement a magyar intézetbe. A többiek órán voltak, a tanársegéd a prof szobájában hozta rendbe a prof rendtelenségét.

Mit is csinálhatna? Gárdonyival illenék végezni már. Jaj, nem elég belőle az Egri csillagok. A Láthatatlan ember és mi is a harmadik? Hát ez a harmadik A bor. A többi mire való. Igaz, az

Öreg tekintetes is szép. Szegény öregúr.

Itt van kéznél Jósika. Jósika unalmas. Sándor tudja ezeket élvezni? Egyszer írt valamit Jósikáról és akkor Zsuzska is élvezte. Az más. Azt Sándor tette. Fényszóró a koponyája. Színes fényt vetít. Ha egyszer róla beszélne, udvarolna neki.

Az udvarló Sándor. Ilyen is van? Sándor? Mint a téli nap. Fényes és sugár-talan.

Észrevette a télikabátját a fogason. Sándor bent lett volna az intézetben? Dolgozik? Ennyit dolgozni. Pihenjen, vagy szórakozzék, menjen a tenispályára, menjen bridszelné, jöjjen táncolni és sétálni. Érdekes és izgalmas és izgató volna az ő szórakozása és szórakoztatása. Ritka, mint a gyémánt. Az ilyennek értéke van. Az szórakozás lenne. Feri és Pali? Ezek az urak csak díszítői voltak a társaságban, mint a ruhái. S hát ki jár az utcán estélyiben? S ki táncol egy életen keresztül ugyanabban az estélyiben?

Sándor télikabátját nézte. A gallérja nagyon kopott. A könyöke pedig lyukas. Szegény fiú, biztos nem is tudja. Ilyesmi sohase fordult elő nála.

Legfeljebb leszakadt a gombja s akkor a három-gombos kabátból lett kétgombos. De az ilyesemben megvan Sándornak a maga kényessége és becsülete.

Levette a kabátot. Ölébe fektette szépen. És varrogatni kezdte a kis lyukat.

Zsuzska ölbette a tű-cérnát, sóhajtott nagyot s nagyon elgondolkodott.

Egyszer csak nagy ropogás, nyilik az ajtó, bent van Sándor. Látja Zsuzskát tüvel, cérnával, kabáttal.

— Elszakadt. Nem haragszik, hogy én is észrevettem?

— Hálás lennék magának.

Zsuzska varrt, varrt, a gyűző mellé csúszott a tű, megbökte a kezét. Sándor leült vele szembe.

— Mondja, Zsuzska, hogyan legyek magának hálás?

Zsuzska befejezte a dolgot.

— Köszönöm — sietett felvenni sajátásgos, gyors, ideges mozdulatával Sándor.

Már zajlott a folyosó, a hallgató rajokban özönlöttek ki az óráról. Szótlan megértéssel elhagyták az intézetet. Lassan és némán mentek le a lépcsőn.

Sándor harmadszor akart megszólalni s negyedszer nem akarat semmit sem szólni s mégis ekkor mondta:

— Meghálálnám, csak mondja meg hogyan.

Zsuzska rá se nézett, felelt, mintha semmitmondó dologról lett volna szó:

— Legyen egy kis ideje néha.

KERESZTREJTVÉNY

22 402. szám.

Beküldte: Sárközi Jenő

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	10			11		12		
13	14	15						16
17	18					19		20
21			22				23	
24								25
	26							
28	29							30
31								32
33	34							
35		36		37				
38			39					
40								41
42			43					44
46								

Beküldendők: Vizsz. 1, 5 és nyílrány, 17, 43, 48, 49. Füg. 1, 14, 20. Beküldési határidő: június 12.

Vízszintes sorok:

1 Arany költői elbeszélések hőse, keresztneve első betűjével. 5 Két Arany-költemény címe. 10 Hag. 12 Halotti beszéd szava. 13 Azonos betűk. 15 Arany-vers címe. 16 Igerag. 17 Sorra lépdel sok... Tetemrehívásban van. 19 Éj... Petőfi-vers kezdete. 21 RUB... 22 Női név. 23 Főbb, inkább más nyelven. betűcserével. 24 ...oli, Roma környéki város. 27 Hulla. 28 Betegség. 29 Rosszulmenő üzlet igéje. 30 Szerb névvégződés. 33 Határozatlan számnév is lehet. 35 Vербaj. 37 Angol női név. 38 Román nyugalomban van. 39 Fordított bot. 41 Ké szó: I. Háziállat. II. Háziállat nőténye. 42 ...oli, operatő. 43 Arany költemény címe. 44 Allati lakhely. 45 Bizonykodás, más nyelven. 46 Képesség. 48 Arany-ballada női

személye. 49 Névelős angol hercegség; Arany ballada címében fordul elő.

Függőleges sorok:

1 Arany féműve. 2 Láb mássalhangzó. 3 Francia koronahercegnő fonetikusan. 4 Marosmenti helység. 6 Azziai állam. 7 Fordítva: I. Ferenc József öccse. 8 Skálahang. 9 A vizsz. 5-ös folytatása. 11 Főrangú dalköltő, az Arany által zenésített „Katonadal” szerzője. 14 Arany fiának beceneve; Petőfi-vers címében fordul elő. 16 Ilyen ige is van. 18 Montenegrói hegy. 20 Arany-vers címe. 25 Vonszol. 26 Svájci folyó. 31 Cukor kicinyítve. 32 Ásvány. 34 Kezesség. 36 Fejfedő (ék h.). 38 Három óra (?). 40 Kék angolul. 41 Iól, helyesen, más nyelven (Ford. 45 Nap, más nyelven 47 Régi mérték).

Cipő zületét MUHARY

Bulevardul Regele Ferdinand 9 szám alól szemben a Korona gyógyszertár épületébe helyezte át

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 1.

További sz ves pártfogást kérek

Asszonyok dolga

A német női szervezetek és a háború

Irta: Sterio Leonidas

Frau Scholz-Klinke, a német birodalmi nővezető meghívta híres vendégházába a Bertinben akkreditált külföldi újságírókat. A birodalmi vezetőség éppen ilyen alkalmakra, kedves ünnepekre, előadásokra építette a dahlémi „Gästehaus"-t, ami egyszerű festetlen német fabútoráival, népi kézimunkákkal, könnyű függönyeivel is igazi otthon varázsát nyújtja a belépőnek.

A birodalmi nővezető bajtársnői élén fogadta a vendégeket és beszélgetés közben egy hataimas, arányában szinte felmérhetetlen asszonymunkáról lebbentette fel a fátylat. Tudnunk kell, hogy a német nőszervezetnek 15 millió tagja van. Ez olyan szám, amit más országokban aligha képzelhet el bárki is. Valóban: szinte hihetetlen, hogyan lehet ennyi asszonyt közös és főképpen hangsúlyozottan önkéntes munkát követelő szervezethez összefogni? A vendéglátó háziasszony (aki mellesleg szólván Németország egyik legkitűnőbb szónoka is) sok melegséggel, mélyen szántó lélektani okfejtéssel, de nem utolsó sorban a nagyhatalmú humor fegyvereinek felhasználásával világította meg ezt a nehéz kérdést.

Minden házacember tanuságával bizonyíthatom, hogy egy asszonyt akarata ellenére nem lehet — legalább is hosszabb időre — valamilyen irányba kényszeríteni. E téren kevésbé megalkuvóbb, mint a férfi. De ha fel tudtuk kelteni érdeklődését és a dolgok ináti rokonszenvé egészen a megismerésig fokozódott, akkor több elánnal és akaraterevel tudja magát teljesen a cél szolgálataiba állítani, mint az értelemhez kötött férfi. Mindenki, aki egy kisé is ismeri szervezetünket, tudja, hogy mi mindenkit hívunk, de senkit nem kényszerítünk magunk közé.

Természetesen a német asszonytábor sokban különbözik más államok tiz-, sőt százszázalékos asszonyegyesületeitől. A mi munkánk az egyetemesség érdekében és jelszavával áll. Egyébként országok asszonyai általánosságokból kiindulva, férfielenes tendenciával keresik asszonyiságuk útjait az egyéni életben. A mi asszony szervezetünk pedig arra lett alapítva, hogy még a harciidők alatt a vezér segítőtársa legyen a női területeken. Mert nem a férfi ellen, hanem a férfi mellé lett teremtve. A női érdekek képviselője mindig fontos, de másodrendű program volt: az első kötelesség az általános jólét, az általános megelégedettség, a német nép fájó kérdéseinek női részen lévő és csakis nők részéről gyógyítható — kutató munkája. Kutató és orvosi munkája, teljes erővel való kiállás a férfi mellett.

Azt mondják, hogy a német nő rabszolgája lett a férfinak, mert lemondott az önálló képviselőtől a parlamentben. Am a női képviselők sohasem lesznek annyian, hogy a férfiak őket le ne szavazhatják. Ez nem az ő területük. Sokkal fontosabb azonban az, hogy minden olyan állami és ipari tisztviselő mellett, aki a nők ügyével foglalkozik, ott ül a „Frauerschaft" megbízottja. Ezen az úton és rajtuk keresztül — mondotta beszéde során Frau Scholz-Klinke — sokkal hamarabb és sokkal eredményesebben tudunk (olykor 48 órán belül) segíteni dolgokon, mint a különböző országok parlamentjeiben ottülő 1—2 díszképviselő. Minden tartományi, körzeti, városi, kerületi, helyi vezető mellett ott áll a nőszövetség megbízottja és ahogy az egész birodalomban csak egy vezér lehet, természetesen, hogy csakis egy nőszövetség intézheti a német asszony dolgát. Szervezetünk azután tényleg a legrövidebb úton gondoskodik arról, hogyha egy terület megvívlik az asszonyok számára, a német asszony kesedelem nélkül ott lehessen. Pl. a balti németek hazahozatalánál, vagy a német anyaiskolák széleskörű bevezetésénél, különös tekintettel a háborúra, új feladatok nyíltak meg az asszony számára. A menyasszony- és anyaiskolák programja kibővült. A gyermektelen asszonyokat, akiknek férje bevonult, egyes nagyobb háztartások és tömegétkeztető helyek, csecsemőotthonok gondozására képezik ki. A háború a szegényebb étlap területein is rengeteget mutat a tanulni akaró háziasszonynak. És a német nő szeret is, akár is tanulni. A változatos konyha nem mindig a dolgok sokaságán, hanem a jó recepteken és az ügyes szakácsnőn múlik.

Az asszony szervezet külföldi osztálya a külfölddel való meleg kapcsolatok ápolásán kívül számtalan külföldi női vezetőknek itteni tartózkodását teszi lehetővé, akik érdeklődnek a német „Frauerschaft" munkája iránt. A barátságos országok nőszövetségeinek hospitálói is ebben a „vendégházban" nyernek elhelyezést.

Hét esztendeje áll már a mai formájában a német női szervezet. És nyugodt lélekkel monthatjuk, hogy úgy a békében, mint most a háborúban megtette kötelességét. Olyan fokú munkával sietett a férfiak segítségére, amire a világon még példa nem volt, dacára annak, hogy szervezetének felépítésénél semmiféle minta nem állt rendelkezésre és ennek következtében egész módszerét kísérletezésnek tekinthetjük.

Nyugodtan alszik mert
szorimeit és szorimeit
BLANARIA **PARISIANA**
adta nyári megrzés
ORADEA
HEYMAN UDVAR
BUL. REG. FERDINAND 3. TELEF. 33-42

A konyha körül

Tavaszi leves. Ime egy ízes vasárnapi tavaszi ebéd fogásai. Kezdjük a levesen. A fejjesalátánk a külső leveleit nem dobjuk el, hanem szépen megmossuk, hogy levest főzhessünk belőle. Az étlapon sült gyanánt szereplő borjúmellből kiszeljük a csontokat és mócsingos részeket és kevés hagymával és zöldséggel jó csontlevest főzünk belőlük. A félretett salátaleveleket metéltre vágjuk, kevés vajban hirtelen lepirítjuk, meghintjük egy kávés kanál liszttel, feleresztjük az átszűrt csontlevesrel és 30 percig forni hagyjuk. Ekkor áttörjük szűrőszítán és újból felforraltva, sóval, töröttborssal és tejjel ízesítjük. A vajas galuskát, melyet a levesben főzünk ki, így kell készíteni: 2 1/2 deka vajat habosra keverünk, adunk bele 2 tojássárgáját, azzal is elkeverjük. Adunk bele sót, kevés vágott petrezselymet, 2 tojásfehérjének kemény habját és 2 kanál lisztet. A lobogó levesbe kis kanállal belezsárgatjuk, 7 perc múlva kiszedjük a levesestálba és ráadjuk a levest. A gyengyebb, kezdő háziasszonyok jól teszik, ha próbát ejtenek. Ha szétfő a galuska, még egy kis lisztet keverünk bele.

Parajjal töltött borjúmell. Hozzávaló: 1 borjúszeg (borjúmell), 30 deka puhára főtt kerti paraj, 1 fej hagyma, 10 deka vaj, 4 egész tojás, só, töröttbors, reszelt szerecsendió. A borjúszegyet kicsontozzuk, ha nem értünk hozzá, a mézaróssal végeztetjük el. Azután megmossuk, ruhával szárazra töröljük. A felszedett bőrt, melynek üregébe a paraj-töltelék kerül, belülről kissé megsózzuk. A megfőtt és lehűtött parajt leszűrjük, apróra vagdadjuk, majl ruhába tesszük és a levét jól kiperéseljük belőle. A hagymát finomra vágjuk, kevés vajban megfuttatjuk, hozzákeverjük a spenótot, majl olívé a tűztől, kihűlni hagyjuk, aztán egyenként hozzákeverjük a tojásokat és lazán megtöltjük vele a borjúmell üregét, gondosan bevarrjuk, megsózzuk és gyakori öntözgetés közben megsütjük. Fel-

szeletelés előtt a megsütött borjúmellrel 25 percig a tálalódeszkán pihenni hagyjuk, mert ha ezt elmulasztjuk, felszeleteléskor a töltelék szétesik.

Tejfeles rétes. 7 deka cukrot, 4 tojássárgával habosra keverünk, azután adunk bele 7 deka finom morzsát, 3 deci sűrű tejfelt és 3 tojás habját. A kinyújtott rétesésztaiba kenjük, 7 deka mazsolát hintünk rá, összetekerjük, megkenjük és pirosra sütjük.

Gyulai berakott káposzta. Veszünk egy tányér savanyított káposztát, a levét kifacsarjuk belőle. Tojásnagyságú zsíron, melyben egy kanál cukrot megpirítottunk, adunk egy kanál finomra vágott hagymát, hozzáadjuk a kifacsart káposztát és fedő alatt megpároljuk, mint körözöthöz szoktuk, 20 deka gyulai kolbászt megsütünk vagy megfőzünk, 20 deka sertéshúsból pörköltet készítünk. Lábasát olvasztott zsírral vékonyan kikenünk, az alját kárakjuk karikára vágott sült kolbással, ráadunk annyi párolt rizet, hogy a kolbászt elfedje, a még maradt rizst a párolt káposztával, a karikákra vágott kollással és a kész pörkölttel összekeverjük, beleöntjük a lábasába és vízbe állítva 45 percig a sütőben sütjük.

Tavaszi tejfeles rétes. 7 deka cukrot, 4 tojássárgájával habosra keverünk, azután 7 deka finom, átszitált morzsát keverünk bele, utána 3 deci tejfelt és 3 tojás habját is hozzávegytünk. A kinyújtott rétesésztaira rákenjük, 7 deka tisztított mazsolával meghintjük, összegöngyöljük, olvasztott vajjal vagy zsírral megkenve, pirosra sütjük.

Maszlag-Jancsi. 18 deka cukrot, 1 tojásfehérjét, 1 szelet reszelt csokoládét késsel összegyúrunk, aztán kinyújtjuk, különféle cifra kiszűrővel kiszurdaljuk, kikent és liszttel kibintett tepsin enyhén tűznél megsütjük.

Rác étel. Marhavesét hagymás zsíron, paprikával fűszerezve úgy párolunk meg puhán, mint a marhapörköltet szokás. Közben jó kemény, vastag metéltet gyúrunk, sós vízben kifőzzük, leszűrjük és a vespörkölt közé keverjük. Adunk még hozzá kellően söt, majoránnapelyvát és sűrű tejfelt és rizskarikában tálaljuk.

Mogyorós szeletkék. 15 deka mogyorót megdarálunk, 15 deka vaniliás cukorral, 1 tojásfehérjével és 1/2 citrom levével a deszkán összegyúrunk, kisujnyi vékonyra kinyújtjuk és bevonjuk az alábbi cukros habbal. Egy öblös tálba leütünk 1 tojásfehérjét, adunk hozzá 1/2 citromlevet és 11 deka porcukrot. Ha jól kikeverjük, rákenjük a tészta, melyet egyenlő hosszúságú szeletkékre vágunk, kikent, kilisztezett tepsin, lassú tűznél megsütjük.

Püspökszelet (uzsonnához). Négy tojást veszünk, ugyanannyi súlyú lisztet és ugyanannyi cukrot. Ha jó habosra kikevertük, adunk bele négy deka mazsolát, négy deka hosszúra vágott mandulát, csipetnyi szegfűszeg és fahéjat. Kikent, meglisztezett tepsibe öntjük, lassú tűznél megsütjük, ha félig kihült, akkor kell felszeletelni.

Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Barfa 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 378.

A GYERMEK

A falu gyermekei

Nem kell lenézni a falu gyerekeit, ha mindjárt nincs is frejleinjük, aki reggel elkísérje őket az iskolába. Tudomány dolgában nem állnak igen alatta a hasonló korú városi gyerekeknek, — már persze, ha elemi iskolásokról van szó — sőt, ha úgy vesszük, lényegesen többet is tudnak náluk. Mert igaz, hogy nem tudják megkülönböztetni a Buick-kocsit a Balillától, de viszont, ha kivezetjük őket a földekre, szemhunyorítás nélkül megmondják, hogy melyik a búza és melyik a rizs, melyik táblába mi van vetve, mikor van az érési idejük, s ha fölneznék egy fára, nemcsak azt mondják meg, hogy mi terem rajta, de azt is, hogy mi-féle madár rakott fészket a fa koronája alatt. Nem megvetendő tudomány ám ez, gyerekek, tudjátok ti is jól tapasztalásból, ha rázabadultok a falura, aztán a ribiszekbokra keresitek a meggyorót, vagy a hársfáról mindenáron barackot akartok szedni. Bizony jó olyankor egy olyan kis falusi kassza, aki megmondja, hogy merre található a rigófészkek, vagy hol lehet a rikitóan piros somot szedni. Hát még akkor csodálkoztok ám, amikor a falu gyermekei száz egyforma malac közül megmondják, melyik az övék és sorra néven nevezik a csorda minden tehenét.

A játékaik is mások, mint a városi gyerekéké, a ruhájuk is más, s ha nem is olyan finom, nem lehet azt mondani, hogy csúnyább lenne. Nőzettek csak meg, amikor ünnepnapon kiöltözködnek, amilyen szépek és takarosak kopogó és eszímáik-

ban feszes nadrágjaikban, vagy a kislányok tarka-virágos kendőiklen, szájránccos szoknyácskáikban. Bizony, szépek ők és a legszebb rajtuk az, amit boltban nem lehet venni: az egészséges.

Mese a haragos kiskakasról

El sem hiszitek nekem, hogy nemcsak az emberek, hanem a kakasok között is akad hirtelen haragvó természetű, sőt talán olyan is, mint a mi kakasunk, akiről ezt a mesét mondom el, „aki” nemcsak haragos volt, de bosszúálló is. elmondom hát néktek a mesémet erről a haragos, furcsa kis kakasról. Egy virágos kis falusi házban élt-éldegelt a haragos kakas. Egyedül kapargált a szemétdombon, mert a házban apró-jóság kivülé nem volt. A gazdasszonyának, aki maga is dolgoz, szorgalmas asszony volt, a haragos kis kakasán kívül volt egy tehene, egy macskája és egy kutyája. A kakas amellett, mint ahogy mondom, haragos, bosszúálló, még büszke, gögős is volt. A többi állatokkal nem barátkozott, mert magát mindegyiknél különbnek, szebbnek, okosabbnak és hasznosabbnak tartotta. A lovacska minden reggel, minden este illemtudóan köszöntötte a mi kakasunkat, ő azonban úgy tett, mintha nem is hallotta volna. A többi háziállatot sem becsülte sokra, de különösen haragudott a fehér círmos cicára. Nem is csoda, mert mi tagadás, a fehér círmos-cica sem szerette a haragos kakast. Ha csak tehette, bizony alaposan megkergette. Futott is tőle riadtan a kakas. Egyszer egy este a macska találkoztott a kakással s elkezdte kergetni. A kakas egveesen az udvarból, mert a konyhaajtó nyitva volt, beszaladt a konyhába.

„Uccu neki, vesd el magad! Fogd meg, fogd meg!” — biztatta magát a fehér cica és futott, hogy csak tudott a kakas után. A kakas kukorékolva szaladt a konyhába. A nagy lármára a szobából kijött a gazdasszony is és mit tehetett egyebet, a macskát is, a kakast is seprővel kergette ki a konyhából. A kakas kiszaladt a konyhából, de a macska mindenütt a nyomában volt. A kutyától előtt fekiúdt a kutya, aki már az igazak álmát aludta. A kakas kukorékolására, a macska nyávogására a kutya felébredt, ezután körülnézett. meglátta a megriadt kakast, hát bizony ő sem volt rest, elkezdte a kakast kergetni. Most már jobbról a kutya, balról meg a cica kergette a kis kakast, de az egyet repült és odafent volt a szemétdombon a konyha közepén. A kutya visszament a kutyáolhoz és folytatta az alvást, a macska pedig szégyelte magát, hogy a haragos kis kakas túljárt az eszén és felrepült a szemétdombra, ezért lassan cammogva visszament és a konyha ajtajáig meg se állott. A kutya csakhamar elaludt. A cica is hamar elfelejtette a haragos kis kakast és macskamódjára elkezdett nyújtózni és azután elcsendesedett.

Leste, várta, hátha véletlenül a késő est sötét homályában arra téved egy kis egérke. A várva-várt egér azonban nem jött, a cica a sok futkosástól elfáradt és az atjő küszöbén nyugvóra tért. Már aludt a gazdasszony, a két kis fia is, csak a haragos kis kakas szemére nem jött álom. Nem tudott aludni. Bántotta, hogy a gazdasszonya nem vette védelmébe és megengedte a cicának, hogy bekergetse a konyhába. Az meg különösen fájt a kis kakasnak, hogy őt is kikergette a cicával együtt az udvarra.

„Nem! — mondotta magában a kis kakas — ezerszer is nem, ezt nem hagyom annyiban, lesz, ami lesz, égszakadás, földindulás, de bosszút állok a gazdasszonyomnak, a cicának is, a kutyának is. Megmutatom nekik — mondotta hangosan a szemétdomb tetejéről, — hogy mit tud a kis kakas. Ha én hajnal felé nem kukorékolnék, úgy nem kelne fel a nap és örökké sötét lenne a földön. A gazdasszonyom elaludna. Nem tudná megfejti a tehenet, nem tudná megetetni a lovat és nem vehetné hasznát sem a kutyának, sem a macskának. A gyermekeit nem tudná megetetni, felöltöztetni és iskolába vezetni. Hát ezentúl többet én nem kukorékolok, legyen a házban örökre sötétség!”

A kis kakas úgy is tett, ahogy azt elhatározta. A szemét le nem húnnya volna a világ minden kincséért sem. Az egész éjszaka virrasztott s már előre örvendett, hogyha eljön a pirkadás ideje, ő nem kukorékol s így nem lesz hajnal, hanem sötétség s így a házban ember és állat nem ébred fel.

A kis kakas úgy is tett, ahogy azt megfogadta. Azonban egyszer csak azt vette észre a szemétdomb tetejéről, hogy anélkül, hogy kukorékolna, hirtelen derengeni, majd hajnalodni kezdett, az égen a nap is megjelent s egyszerre csak hirtelen világos lett. A háznépe fölébredt. A gyermekek már az udvarban a kút mellett mosakodtak. A cica már nem eselkedett az egérré, mert megkapta a friss tejet. A kutya pedig a tehénnel együtt a legelőre ment. A gazdasszony is már javában végezte napi munkáját.

Igy tudta meg a kakas, hogy nem azért lesz hajnal, mert ő kukorékol, mert ime ha nem is kukorékol, eljön a pirkadás, a reggel, eljön a nap-sugár, a viláosság, amely felébreszti az álmaiból az embereket, de az állatokat is.

Azóta pedig a kis kakas sem haragos, sem bosszúálló, sem büszke, mert a nap-sugár megtanította, hogy a kakas sem több a házban, mint a tehén, a cica és a kutya.

Csibi és Tibi kalandja az óriástrombitával

1. Csibi, a kis dakszlikutya,
A Tibivel elmene,
Mert vasárnap a ligetben
Mindig van szép térézene.

2. A zenepavillon előtt
Gyűlnek már az emberek,
Most érkeznek meg egy kocsin
A szép cifra hangszerek.

3. Különféle réztrombiták,
Nagybőgők és nagydobok
Kerülnek le a kocsiról
S Tibi szíve feldobog.

4. Épp most tettek le a földre
Egy óriás trombitát,
Mit közről megvizsgálni
Csibi mindjárt nekilát.

5. Jaj de furcsa ez a tölcsér,
Csibi bújik befele,
Ám a nagy réz-alagútba
Beleszorul a feje.

6. Egy hatalmas zenész bácsi,
Ki erős, mint a bika,
Egyet lendít, s nyalka közt van
Az óriás trombita.

7. A zenekar játszani kezd.
Csinnadratta bumbumbum!
Száját tátva hallgatja a
Mélyen tisztelt publikum.

8. Harsog a nagy trombita is,
Hogy az ég is zeng bele,
S belőle, mint pushagolyó
Repül Csibi kifele!

Itt a nyár!

Ejnye, észre se vettük és már itt a nyár! A tanterem ablakán egyre forróbban tűz be a déli nap és egyszerre elnehezdednek a tudomány-szimias fejecskék. Ni csak, egy dongó verdes az ablaktáblán, szegényke gyánútlánul herepült, nem gondolta, hogy a szigorú tanító bácsi becsukhatja az ablakot, Most kétségbeesetten zümmög, a dongó zümmögése egyheolvadva a meleggel, olyan álmosító, hogy a szemek szinte lezáródnak. S aztán megtörténik a csoda: egyszerre eltűnik az iskola-terem, a piros-vonalas fekete tábla a falon, a sok tanulóságos kép, a föllegőmb, a tanító úr pálcája, a gyerekek azt álmodják, hogy kint vannak a hűs vízparton, vagy az erdő tisztásán fekszenek virágok között. Jó volna friss erdei szamócsát keresni a zöld levelek alatt, vagy térdig belegázolni a pompás vízbe.

Mindenkinek van néhány kedves nyári kalandja, vidám örömmelteli emléke tavalyról, két év előtről, ezek járnak most a fejecskékbe és egyre nehezebben esik a tanulás. Jól is van így berendezve, hogy rövidesen vége lesz az iskolának. A melegben nem fog olyan frissen az ész, amit reggel megtanultunk, az délben már olyan bizonytalanul lebeg bennünk, mint a köd, csak elmosódott körvonalait látjuk.

Szerencsére, már nem tart sokáig. Még egy utolsó, nagy erőfeszítés, aztán mehetünk ki a szabadba, örülni a nyárnak.

A rovatvezetőbácsi üzenetei:

Ertsey Gabi. Szép versedet megkaptam. Nagy élvezettel olvastam és bizonyára épp ilyen élvezettel olvasnák mások is, de sajnós, nem közölhetjük, főleg a gyermekrovatban nem. Szeretettel üdvözlök.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KAROLY KIRALY-UT 5. SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: **Belföldön:** Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

HAMVAS ENDRE ESZTERGOMI KANONOKOT NEVEZTÉK KI BUDAPESTI ÁLTALÁNOS ÉRSEKI HELYNÖKKÉ. Budapestről jelentik: Serédy Jusztinián bíboros-hercegprímás Mészáros János budapesti általános érseki helynököt saját kérelmére fölmentette hivatalából s helyébe budapesti általános érseki helynökül Hamvas Endre esztergomi kanonokot nevezte ki.

Tizenöt perccel meghosszabbították egyes üzletek záróráját. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium megengedte, hogy délben és este a zárórán túl a gyarmatáru, hentesáru, turó, termény, tojás, tej-üzletek és borlerakatok 15 perccel későbbben zárjanak és kiszolgálják a holtban levő vásárlókat.

VERESS ERNŐ PLÉBÁNOS-HELYETTES ÜNNEPLÉSE. Cluj-Kolozsvár. Saját tud. Pénteken ünnepelte Veress Ernő kolozsvári plébános helyettes pápai kamarás pappaszentelésének 25 éves fordulóját. A jubileum alkalmával egy egyházi, mint világi részről meleg ünneplésben részesítették a köztisztelthen álló plébánost. Veress Ernő a Szent Mihály templomban mondott ünnepi szentmisét. Balázs Imre püspöki helynök székesegyházi kanonok szentbeszédben méltatta az ünnepeit érdemeit. A szentmise után Veress Ernő a plébánián fogadta a jókívánásokat és üdvözléseket.

Londonban megkeresztelték Julianna holland trónörökös leányát. Londonból jelentik: Irén hercegnőt, Julianna holland trónörökös és Bernát herceg legkisebbik leányát, csüörtök este a Buckingham palota kápolnájában megkeresztelték. Keresztanya Erzsébet angol királyné.

Kocsmák, vendéglők, bodegák, sörözők vásár- és ünnepnapl zárórája. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium a kocsmák, vendéglők, bodegák, sörözők vásár- és ünnepnapl záróráját következőként szabályozta: Városi és falusi kocsmák, bárhol is vannak azok, csupán 12—19 órák között tarthatnak nyitva. Azok a kocsmák, amelyekben élt is kiszolgálják, városokban 12—21, falukban 12—19 órák között tartanak nyitva. Bodegák déli 12 óráig zárva tartanak. Vendéglők és sörözők egész nap nyitva lehetnek.

TÖBB VONATJÁRATOT SZÜNTETTEK BE JUNIUS 8-IG. Temesvárról jelentik: A temesvári vasútgazgatóság közlése szerint azonnali hatállyal június 8-ig bezárólag több vonatjáratot megszüntetnek. Így nem közlekedik a Traian-Rapid vonat, mely Temesvár és Bucuresti között haladt. Ez a vonat reggel nyolc órakor indult. Ugyancsak leállították azt a Bucurestiből jövő vonatot is, amely 23.40-kor érkezett Temesvárra. Leállították a Temesvár—Arad közötti személyvonatot is, amely Temesvárról 18 órakor indult és Aradra 19 óra 30 perckor érkezett. Nem közlekedik június 8-ig a Temesvár—Turnu-Severin közötti személyvonat sem, mely Temesvárról 18 órakor indult el.

40 leles „constructie“ bélyeget is ragasztani kell a kerékpár felülvizsgálati kérvényre. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Most közzöltük a kerékpárosok jelentkezési sorrendjét. Mint utólagosan értesített bennünket a rendőrség közlekedési irodája a kerékpáros felülvizsgálati kérvényre 9 + 1 leles bélyegen kívül 40 leles „constructia“ bélyeget is kell ragasztani. Tehát a felülvizsgálati bélyegköltsége 50 lei.

Zürichi nyitás. Párizs 8.12 fél, London 14.40. Newyork 446, Milánó 22.50, Berlin 178.25, Szófia 400, Belgrád 10, Bucuresti 225.

VASÁRNAP MEGTARTJÁK AZ ORSZÁGOS MAGYAR DALOSSZÖVETSEG GYÜLÉSEIT. Kolozsvárról jelentik: Az illetékes hatóságok az Országos Magyar Dalosszövetség vasárnapra hirdetett igazgatóválasztmányi gyűlésére és közgyűlésére az engedélyt megadta s így a gyűléseket, a fenti időpontban megtartják.

JÖVŐ VASÁRNAP TARTJA JUBILEUMÁT A MAGYAR DALKÖR. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Igazi ünnepnapjuk lesz vasárnap a békermegyei és nagyváradai magyar dalosoknak. A Nagyváradai Magyar Dalkör tennállásának tizedik évfordulójához érkezik és ezt nagyszabású jubileumi hangversennyel, társas vacsorával és táncesttel ünnepli meg. Az ünnepségek a Katolikus Kőr helyiségeiben lesznek és vasárnap délután 6 órakor kezdődnek. A jubileumi hangverseny fővédnökségét dr. Inczedy Joksmann Ödön, az országos Magyar Dalosszövetség elnöke vállalta, aki az ünnepségen megjelenik és beszédet mond. A jubileumi hangverseny műsorát szebbnél-szebb énekkari és szóló számok töltik ki, melynek során Fráter. Dankó, Balázs dalok és a legszebb magyar népdalok szerepelnek. A jubileumi hangverseny után társas vacsora következik, amelyen a Magyar Dalkör tagjain kívül a magyar társadalom bármely érdeklő tagja is résztvehet.

Százkilenc embert károsított meg egy bucuresti szélhámós. Bucurestiből jelentik: A bucuresti rendőrségnek vakmerő szélhámóst sikerült ártalmatlanná tennie, aki 109 áldozatot károsított meg. A tettes, Stanislaw Isiu, alias Rudi, 35 éves csernovici illetőségű egyén, a vacaresti fegyház szökött fegyence, aki mint mérnök jelentkezett az egyik cukorgyárban, azzal az ajánlattal, hogy rendkívül olcsó áron tud cukorrépát beszerezni. Bevásárló körútra indult és a gyártól egy kísérőt kért maga mellé. A vásárlókörút során a „cukorgyári mérnök“ 109 személytől kisebb-nagyobb pénzüsségeket vett át, 500—15.000 lei között, azzal a kikötéssel, hogy később cukrot szállít, azonban a pénzzel együtt nyoma veszett. Elfogatása alkalmával kiderült, hogy 2 éves börtönbüntetési ítélet miatt már régebben köröztek. A szélhámóst, aki a fentiekben kívül még számos csalást ismert be, átkísérték az ügyészségre.

SZÁZHUSZEZER LEIRE BÜNTETTÉK, MERT DRÁGAN ÁRULTA A VAJAT. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A városházán működő bíróság, amelyet az árdragítás leküzdésére alakítottak, újabb több ítéletet hozott. A Federala Agraria részvénytársaságot százhuszezer leire ítélték, mert a vaját a megállapított árnál drágábban árúsította, illetve az ár kiszámításánál a megengedettnél nagyobb százalékot számított. — Vaskor Károly hentes tizenötezer lei bírsággal sújtották, mert megtagadta a disznóhús eladását s az árjelentést késedelmesen terjesztette be. Tízezer lei bírságot kapott Wolf Péter hentes, mert még 1939-ben harmincnyolc leiert adta a sertéshúst, amikor annak meghatározott ára harmincöt lei volt. Ugyancsak tízezer leire ítélték Staudt Péter lippai vendéglőst, mert nem függesztette ki az árjegyzéket és túl magas árakat számított.

HARMINC SZAZALEKKAL DRÁGULT AZ ÉLET. Bucurestiből jelentik: A bucuresti árutözsde hivatalos közlönye utolsó számában érdekes cikket közöl a drágaság növekedéséről. A cikk megállapítása szerint, hivatalos adatok alapján, Romániában az élet a múlt év első hónapjától az idei első hónapokig számítva, átlag 30 százalékkal drágult. A tőzdei közlöny cikkéhez a Népszövetség havi statisztikai közleményének egyik kimutatását csatolja, amely párhuzamosan összehasonlítja, tesz a világ különböző országaiban egy év alatt eléllott drágaság között. A kimutatás szerint az amerikai Egyesült Államokban 1 százalékkal, Kanadában 2 százalékkal, Görögországban 4 százalékkal, Magyarországon 4 százalékkal, Argentínában 6 százalékkal, Svájcban 6 százalékkal, Egyiptomban 7 százalékkal, Indiában 8 százalékkal, Hollandiában 8 százalékkal, Svédországban 10 százalékkal, Dániában 10 százalékkal, Japánban 16 százalékkal, Jugoszláviában 26 százalékkal és Romániában 30 százalékkal drágult az élet.

Kávéházakban, vendéglőkben kávé mindenütt a „MAGYAR LAPOK“-at.

Mit ír egy világhírű folyóirat a Gastro-D. hatásáról

A *Medizinische Wochenschrift* című világhírű bécsi folyóirat 1935. évfolyamának 6-ik számában hosszabb értekezés számol be azokról a rendkívüli eredményekről, amelyeket a nemrég felfedezett, de már világhírűvé vált új amerikai gyógyszerrel a Gastro-D.-vel végzett kísérletek folyamán a Pelikangasse 4. szám alatti Childis Spitalban, (amely tulajdonképpen a Rockefeller-alapítvány bécsi rákkutató intézete) elérték. A szóbanforgó cikk közlése szerint ebben a világhírű intézetben is megállapították a Gastro D. kiváló gyógyhatását gyomor-, bél-, máj-, epe- és vesebajoknál. A kísérletező orvosok beszámolója szerint a Gastro D. rendkívüli hatásának titka abban rejlik, hogy olyan kémiai vegyületeket tartalmaz, amely az egész vegetatív idegrendszerre rendkívüli hatással van és az egész emberi organizmust szabályozza.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 150 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában. Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Minisztertanács volt Budapesten

Budapestről jelentik: A magyar kormány tagjai pénteken minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács folyó kormányzati ügyeket tárgyalt és éjjel fél egy órakor ért véget.

Meghosszabbították a bolgár képviselőház ülészeit

Szófiából jelenti az olasz rádió: A bolgár képviselőház, amelynek szombaton kellett volna ülészeit bezárnia, öt nappal meghosszabbította ülészeit.

GYANUS KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT HALT MEG EGY AIUD-NAGYENYEDI KOCSMÁROS. Nagyenyedről jelentik: Popa Iuliu nagyenyedi kocsmáros gyanus körülmények között elhunyt. Mivel mérgezés gyanúja forog fenn az illetékes hatóságok elrendelték a holttest felboncolását.

A BEGÁBA KERGETTE AZ ALKOHOL. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Románszentmihály-nál Mecher János ötvenhét éves temesvári és holttestét fogták ki a Begából. Mecher, mint utóbb kiderült, iszákos ember volt és még a szerszámjait is eladta, hogy a kocsmába mehessen. Erre az aszszony, akivel élt, otthagya. A bútort eladták, a pénzt megfizették. Mecher ezt a pénzt is elitta s aztán — vagy két hét óta — senki sem látta. Most holtan kifogták a Begából.

Az átmenet nélkül beállt hőség okozta a hatalmas gyári tüzet. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Jelentettük, hogy az Egyesült Lakk- és Fesztégyárban tűz pusztított, amelynek áldozatul esett a raktár és a gyárpépület. A vizsgálat még tart. Eddig, mint értesülünk, az a felfogás, hogy az átmenet nélkül, hirtelen beállt hőség lehetett oka a hatalmas tüznek. Megállapították, hogy a raktár közepe táján kerekedett a tűz. Azon a helyen krétával telt zsákok voltak felhalmozva, úgy hogy a zsákok két falat alkottak. A két fal között nitroglicerint volt elraktározva, ötvenkilos ládákban. Feltehető, hogy a hirtelen hőváltozás, az anyag gyors felmelegedése tüzet vagy robbanást okozott. Közbejártshatott esetleg más vegyi folyamat is, tekintve, hogy rengeteg vegyi áru volt egyhelyen felhalmozva. Az okozott kárt sem lehetett ezideig pontosan megállapítani. Hatóság részről kihangsúlyozzák, hogy mintegy másfélmillió lei értékű anyagot — benzint, olajat s más is — sikerült megmenteni s hogy a gyár új gépeinek javarésze az olajosztályon van elhelyezve, amelynek csak a teteje égett le.

Alkalmazottak és tisztviselők nagygyűlése

Vasárnap délelőti 10 órakor a Munkakamara nagytermében. A cluj-kolozsvári közgyűlés és más rendkívül fontos napirendi pontok vannak. Minden tag ott legyen!

KÖNYV ÉS KULTURA

Ujabb megyei prefektusokat neveztek ki. Bucarestből jelentik: Ghelmegeanu belügy-miniszter tegnap határozatot irt alá, mellyel a következő újabb megyei prefektusokat nevezte ki: Iancu Man Brassó megye, Vasile Candra Torda megye, Iosif Puscariu Szamos megye, dr. Gh. Fodoreanu Szilágy megye, dr. Marinca Mihai Máramaros megye, Constantin V. Bosca Orhei megye, Leonid Hartia Cahul, Nic. Pretectov Soroca, Th. Luncescu Lapusna, Anibal Dobjanski Bálti.

TIZENHAT UTAS SEBESÜLT MEG. MERT A GÉPKOCSIVÉZETŐ KI AKART KERÜLNI EGY TYUKOT. Bucarestből jelentik: Súlyos közlekedési baleset történt a tulceai országúton. Egy galaci autobusz, amely a kikötőváros és Tulcea között bonyolítja le a forgalmat, utasokkal Tulceára igyekezett. A nagy sebességgel futó társasgépkocsi vezetője ki akart kerülni egy tyukot, amely átfutott az országúton, a jármű előtt. A vezető félrerántotta a kormányt és a gépkocsi az árokba fordult. Az utasok közül tizenhatan megsebesültek. A sebesülteket egy arra haladó gépkocsi vette fel és szállította kórházba.

Megölte a véletlenül elsült vadászfegyver. Bokszegeől jelentik: Patrauta Simion 31 éves bokszegei lakos szerda délután a község határában vadászott. Fegyverét épp egy bokor mögé akarta rejtetni, amikor a véletlenül elsült, a lövedék a szerencsétlen ember mellébe fúródott és azonnal megölte Patrauta Simiont.

Zászlók,
lobogók, miseruha- és zászlóselymek, paszomántók, rojtok stb. legolcsóbb beszerzési forrása

Oberbauer A. Utóda
Magyarország legrégebb templomberendező és zászlókészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41. sz.
Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
75 éves cég.

Egy fiatal orvos tragikus halála. Cluj-Kolozsvárról jelentik: Tragikus szerencsétlenségnek lett áldozata dr. Koréh Géza fiatal kolozsvári orvos. Koréh csütörtökön Gyulafehérvárra akart utazni, hogy katonai kötelezettségének eleget tegyen. Utközben, eddig még kiderítetlen körülmények között, a vasuti kocsi kicsúszott, olyan szerencsétlenül, hogy egy telefonpóznába ütdött. Esméletlen állapotban találták meg később a pályatest mellett s bár nyomban beszállították a gyulafehérvári kórházba, nem lehetett rajta segíteni. Holttestét hozzátartozói Kolozsvárra szállították. Temetése június 1-én, szombaton délután volt a kolozsvári temető nagykápolnájában.

SZIGORU RENDELKEZÉS AZ ÁR-EMELKEDESEK MEGAKADÁLYOZÁSÁRA. Kolozsvárról jelentik: A királyi helytartóság-hoz két leirat érkezett a nemzetgazdasági minisztérium mellett működő országos árellenőrző bizottságtól, az árak országsszerte tapasztalható emelkedésével kapcsolatban. Az árellenőrző bizottság ebből a jelenségből azt a következtetést vonja le, hogy az elrendelt árellenőrzési intézkedések alkalmazása nem történik kellő eredménnyel és arra szólítja fel az árak felügyeletével megbízott személyeket, hogy megfelelő éberséggel őrkdjdenek az árrögzítési törvény alkalmazására. A törvény kijátszása esetén az árak elrejtésekor és az eszközölt rendelkezések teljesítésének megtagadásánál erélyes megtorlásokat kell alkalmazni és a visszaélések büntetésénél a megbízott szervek minden késedelem nélkül alkalmazzzák a törvény szigorát. A leirat figyelmezteti a hatóságokat, hogy a törvény a közigazgatási úton történő megtorlásoknál módot ad a visszaelő személy működési engedélyének megvonására, üzletének ideiglenes, vagy végleges bezárására. A másik leirat szerint a március 4-ike óta szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy egyes közszükségleti cikkekben továbbra is emelkednek az árak. Ebből az következik, hogy a gyárak, nagykereskedők és behozatali cégek nem állanak kellő ellenőrzés alatt, ezért szükséges az eddigi felügyeleti rendszabályok fokozása.

Az oradeai mozgóképszínházak műsorai:

APOLLÓ: SANGHAI EXPRESS.
SANGHAI, 12 SZÉK.

Dr Sipos István JELES EGYHAZJOGI KÖNYVE — IV. kiadásban. A napokban hagyta el a pécsi „Haladás” nyomdát a pécsi papnevelőintézet kiváló rektorának és egyháztanárának, dr. Sipos Istvánnak Enchiridion Juris Canonici című, hatalmas, 1076 oldalas egyháztanári kézikönyve, immár IV-ik kiadásban. Az első kiadás 1926-ban jelent meg és csakhamar bevezették nemcsak az összes magyar hittudományi főiskolákban, hanem a világ minden táján jónévként örvend. Nemcsak mint tankönyv tett és tesz kitűnő szolgálatot, hanem a lelkipásztori gyakorlatban is. Mindenütt közli, magyarázza és csoportosítja a Codex kánonait, hozzá az 1917 óta megjelent hivatalos értelmezéseket és legújabb rendelkezéseket 1939 végéig, a mi sajátos régi helyi törvényeinket — jogszokásainkat, valamint a legújabb jogi irodalom leszűrt eredményeit. Minden újabb kiadás teljesebb és csiszoltabb az előzőnél. Ez magyarázza meg ennek a könyvnek nálunk egészen szokatlan sikerét: nem egészen 14 év alatt 4 kiadását. A mostani tartalmi tökéletesedésen kívül különösen szép nyomdai kiállítása ajánlja: egészen új és szép betűvel, kitűnő papíron készült, ami a szemnek kellemessé, használatát pedig áttekinthetővé teszi. Használhatóságát nagyban előmozdítja a végén 40 oldalra terjedő betűrendes tárgymutatója — Kapható Pécsen, a Szerzőnél, vagy a Magyar Lapok könyvosztálya útján. S. J.

Legújabb Korda-könyvek

JEZSUITA ARCELEK. Első kötet. Szerkesztette P. Gyenis András S. J. Budapest, 1940. Korda Rt. kiadása. 360 lap. Ára 190 lei.

Loyalai Szent Ignác megszervezte rendjét és számára a pápa jóváhagyását 1540-ben nyerte el. Így a Jézustársaság 1940-ben ünnepli egyházi megerősítésének 400-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból több rendtörténeti vonatkozású munka fog megjelenni, melyeknek az a feladatuk, hogy szolgálatajára legyenek mindazoknak, akik a rendet és tagjait meg akarják ismerni. Ilyen célt szolgál a most ismertetett mű első kötete is, mely neves és alig ismert jezsuita szenteket, tudósokat, hősöket, nevelőket és felfedezőket mutat be az olvasónak. E könyv 21 jezsuita életrajzát vázolja rendkívül érdekes módon. A szerzők a tárgy teljes ismeretében érdekesítő előadással mutatják be egy-egy jezsuita „arcelét”, azaz személyiségét, lelki alkatát és azt, ami el nem muló belőle. Valóságos rendtörténetet kap az olvasó — egy-egy életrajz tükrében. Olyanok ezek az életrajzi vázlatok mint a magaslati épület egy-egy ablaka: nemcsak a közvetlen szomszédságra nyitnak kilátást, hanem a távolabbi vidék is megjelenik a szemlélő előtt. E színes, érdekes és minden változatosságuk mellett is teljes irások tágas perspektívát nyújtanak az Egyház és a kor egyetemes történetére és mozzalmaira is.

Pálffy Erzsébet grófnő: FOLIGNO RÓZSAJA. Korda Rt. kiadása. Budapest 233 lap. Ára 131 lei.

Örvendtes jelenség, hogy ez az iras a keresztény életnek olyan hőst emeli ki a feledékenység homályából, akinek az élete nem hozzáférhetetlen, hideg magasság, hanem egyénisége, lelke egész megeleven, csodálatraméltósága közvetlenségével vonz és kelt érdeklődést maga iránt. Azt akarja a szerző, hogy Foligno szentjének életét, személyét közelebb hozza hozzánk. Mert méltó, hogy akit Néri Szent Fülöp, Szalezi Szent Ferenc, Liguori Szent Alfonz megcsodáltak, mi is megismerjük. Bizonyára lesznek olyanok is, akiket Szent nemcsak mint az Egyháznak fényes, de számunkra már nagyon távoli csillaga érdekel, hanem misztikus lelke kibontakozásában sok tanulságot találunk majd a maguk életének kialakításához is. Azoknak való ez a könyv, akik lelki életet élnek. Előnyösen családnak majd benne azok, akik a nagy élet utólérhetetlen rendkívüliségekben, rendkívüli ugyszólván veleszületett kivételes adottságokban látják, amiért aztán közzefekvő, egyszerű voltát már nem is tudják észrevenni. Előnyére válik a könyvnek, hogy nem száraz életrajz, adattár; inkább eleven, színes életrajz, adattár; a főszereplő személyének sértetlen történeti hűségével, szereplésének hitelességével adja elő mondanivalóját.

Endrődy László S. J.: SZERETET-SZÓZAT. Korda Rt. kiadása. 1940. 201 lap. Ára 113 lei.

Nem ajánlhatjuk rövidebben és egyszerűbben ezt a könyvet mint ha kimondjuk, hogy francia nyelvű eredetije a jelenlegi pápának, XII. Piusnak még biboros korában irt levél-előszavával jelent meg. Jézus Szívének szeretetiskolája ez a mű. Nemcsak megtanít az istenszeretet módozataira, hanem rámutat ennek a szeretetnek legmélyebb lendítő okára is. Kiváló értéket és nevelő erőt kölcsönöz a könyvnek az a tény, hogy az elején közli Menendez Jozefa Szent Szív-szeretet 50 életét, melyben konkrétan megvalósulva

látjuk mindazt, amit a második részben tanulunk ennek a rejtett szent életét élő, egyszerű segítő nővérnek irataiból, melyeket az Ur Jézustól kapott magánkinyilatkoztatásai alapján készített.

Gausz Tibor S. J.: A RAGYOGÓ SZEMEK. Korda Rt. kiadása. 180 lap. Ára 95 lei.

Ez a könyv a modern leánypsichológiának egyik remekműve. Közvetlenül a leányokhoz szól. Vagy inkább magukat a leányokat beszélgeti. Az idézetek eömegében is meglátszik az író művészi keze, pszichológiai érzéke, szaktudása. Ennek köszönheti, hogy feltétlen megragadja a leány szívét és megkedvelteti vele az ideált: a ragyogó szemű, értékes leánytípust.

Dr Ignaz Stöck—Petényi Károly: FIUK A VIHARBAN. — Budapest, 1940. Korda Rt. kiadása. 160 lap. Ára 75 lei.

A serdülő fiúk problémáit lebilencselő regényes alakban veti fel és oldja meg a szerző. A könyv támogató kéz, utmutató akar lenni azért, hogy bemutatja a tiszta lelkű, erős fiút, aki ura önmagának és éppen azért sikert arat, győztesként halad előre; és bemutatja a gyenge, szenvedélyeitől hányatott fiút, akit vak ösztönei vezetnek és ezért elbukik, megszégyenül. — Bátor Zoliban és barátjában, Erdy Rudiban olyan két ideális fiút talál minden olvasó, akik egész egyéniségükkel megkedveltetik magukat s azt a vágyat ébresztik fel: én is ilyen szeretnék lenni. — Minden serdülő fiuban valóban nagy lelki hatást válthat ki. Kívánjuk, hogy olyan kedves olvasmány legyen a fiúknak, mint a hasonló témájú s ez évben már második kiadásban megjelenő: Alpei fény. Nevelők, tanárok, szülők, adójatok ajándékolják ezt a könyvet minél több fiúnak.

A könyvek mind megrendelhetők a Magyar Lapok könyvosztályánál.

Pályázat a papnevelő intézetbe

A gyulafehérvári római katolikus Püspöki Főhatóság pályázatot hirdet a papnevelő intézetbe való felvételre.

Felvételt nyerhetnek:

a) először azok a római katolikus ifjak, akik a főgimnáziumi (liceumi) baccalaureatusi vizsgát eredménnyel letették, román állampolgárok, épek és egészségesek, papi hivatással bírnak és 1940. július hó 15-én délután a csikszeredai római katolikus liceumban a felvételi vizsgán megfelelnek.

b) másodsor azok az ifjak, akik a liceum VI. vagy VII. osztályán legalább általános 7-es osztályzatot nyertek.

A papnevelőintézet növendékei a liceumi, vagy főiskolai előadásokat díjmentesen látogathatják, a papnevelő intézetben azonban havonként 200 (kettőszáz) lei tartásdíjat fizetnek, mely alól csak teljes vagyontalanság, mintaszerű magaviselet és jeles tanulmányi előmenetel alapján nyerhető felmentés — és pedig csak a második félévtől kezdve. A liceumi beiratási díjak szintén fizetendők.

A theologiai főiskolába pályázók felvételi vizsgájának (konkurzus) tárgyai a következők: a) latin nyelv: a liturgikus szövegek (Missale, Breviarium) megértése és fordítása magyarra, b) ágozatos hittan és erkölcsstan a középiskolai tankönyv szerint, c) szabadon választott vers, vagy próza előadása, d) egyházi ének.

A pályázók sajátkezűleg irt kérésüket liceumuk, vagy plébánosuk útján terjesszék az Egyházmegyei Hatósághoz a következő mellékletekkel:

1. Keresztlevél,
2. bérmlási bizonyítvány,
3. állami anyakönyvi kivonat,
4. állampolgársági bizonyítvány hiteles másolata,
5. községi illetőségi bizonyítvány,
6. baccalaureatusi bizonyítvány,
7. orvosi bizonyítvány,
8. vallástanár információja zárt borítékban,
9. liceumi igazgató és tanári kar információja szintén zárt borítékban,
10. premilitár kurzus végzéséről bizonyítvány.

Az okmányok mind elengedhetetlenül szükségesek, nem vehető fel, akinek állampolgársági ügye rendezetlen, vagy aki nem tette le a baccalaureatusi vizsgát.

Pályázati határidő: 1940. július 10.

HOTEL CORVIN BUDAPEST
VIII. Csokonai-utca 14 Nemzeti Színháznál.
Családiaszálloda város szívében
Ujónnan berendezve. Közp. fűtés, hideg-meleg folyóvíz. Egyágyvas szoba P. 3, kétágyvas P. 6.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, JUNIUS 2.

Radio România és Radio București. 9.30 Is-tentisztelet a patriarcháról. 12 Időjelzés, vizal-lásjelentés. 12.02 Hanglemek. 13 Grigoras Di-nicu zenekara román ariákat játszik. 13.20 Idő-jelzés, sporthirek. 13.30 Grigoras Dinicu zeneka-rának hangversenye. 14 Hírek. 14.20 Grigoras Di-nicu zenekara. 14.35 Stroe és Vasilache vidám kettősének hangversenye. 14.50 Közlemények. 15 Mezőgazdasági tanácsok. 15.15 Falusiak órája. 16.15 Katonai előképzősök híradója. 16.30 Hang-lemek. 17.15 A Munka és Jókendv mozgalom órája. 18.15 Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17 A 21-es gyalogezred zenekarának hangversenye. 19 Népi hangverseny hanglemezeiről. 19.30 A nemzet órája. 20 Sporthirek. 20.05 Alexandru Marcu ta-nár felolvasása. 20.20 Th. Cosma és Bibi Alexand-rescu kétzongorás jazz hangversenye. 20.45 Hírek. 21.05 A coziai lány, Emil Montia drámai költe-ménye 3 felvonásban. 23.45 Tánzene.

Budapest I. 9 Hanglemek. 9.25 Közvetítés Kassáról: a Szent Jobb fogadtatása a kassai pá-lyaudvaron. 9.45 Hírek. 11 Római katolikus is-tentisztelet. 12 Evangélikus istentisztelet. 13.30 Beszékart-zenekar műsora. 14 A magyar könyv. Herczeg Ferenc felolvasása. 15 Hanglemek. 16 Mezőgazdasági felolvasás. 16.45 Cigányzene. 17.30 Felolvasás. A magyar falu Mátyás király korá-ban. 18 Hírek. 18.15 Tánzene. 19 Szilágyi Zoltán dr. felolvasása. 19.30 Postászenekar hangversenye. 20.15 Hírek. 20.25 Virágos, muzsikáló május Fi-renzében. Hangfelvétel. 20.55 Ki nyeri a bajnok-ságot? Hangképek a labdarugó mérkőzésről. Be-szélő: Pluhár. 21.25 Sporteredmények. 21.30 Za-kál Dénes: Cigányfantázia. 22.40 Hírek. 23.10 Tánzene. 0 Hírek német, olasz, angol és fran-cia nyelven. 0.20 Beethoven: VI. Szimfónia. (Hanglemez). 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, JUNIUS 3.

Radio România és Radio București. 12 Idő-jelzés, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi ta-nácsok. 12.10 Costica Dumitrscu zenekara nép-dalokat játszik. 13.20 Időjelzés, sporthirek. 13.30 Mandolinnyegyes. 14 Hírek. 14.20 Az Uralkodó ha-zatérésének ünnepe. (Ion Vasilescu együttes). 15 Közlemények. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01 A nép műveltsége a Restauráció korában. D. Culea felolvasása. 19.16 A Marele Voedov Mihai fiuliceum énekkarának és zenekarának hangver-senye. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 A nem-zeti iskola a Restauráció korában. Petre Andrei nemzeteveltségügyi miniszter felolvasása. 20.15 Bucuresti város énekkarának hangversenye. 20.45 Hírek. 21.05 Madeleine Cocorcsu zongorahang-versenye. 21.37 Teodorescu-négyes Ionel Perlea kvartettjét adja elő. 22.10 Hírek, sporthirek. 22.30 Th. Lupu (cselló) és C. Silvestri (zongora) hang-versenye. 22.45 A rádió zenekara. 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. Torna, hírek, hanglemek, ét-rend. 11.20 Felolvasások. 13.10 Domokos László zongorázik. 13.55 Dánielné Magyar Ilona énekel. 14.20 Időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekaranak műsora. 15.30 Hírek, műsorközlés. 17.15 Felolva-sás a sárospataki főiskola tanáraitól. 17.45 Hírek. 18.15 A magyar gyárpar multja és jövője. 18.45 Szórakoztató hanglemez-műsor. 19.10 Dr Venie András uszókapitány előadása az uszósport mai helyzetéről. 19.45 Gerevich Tibor dr. felolvasása a velencei Biennale-ről. 20.45 Hírek. 20.25 Ifj. Babrik János gitározik. 20.45 Ritók Anna elbe-szélése. 21.10 Nagykovácsi Ilona énekel. 21.35 A halhatatlan betű. Forster György és Nyiri László hangjátéka. 22.15 Tánlemek. 22.40 Hírek. 23.10 Nerio Brunelli gordonkázik. 23.40 Farkas Jenő cigányzenekara. 0 Hírek német, olasz, angol, francia és esperantó nyelven. 1.05 Hírek.

KEDD, JUNIUS 4.

Radio România és Radio București. 12 Idő-jelzés, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi ta-nácsok. 12.10 A Stanescu testvérek zenekarának hangversenye, Ion Lucian énekszámával. 13.20 Időjelzés, sporthirek. 13.30 Román zeneszerzők jazz számai. 14 Hírek. 14.20 A jazz-énekhangver-seny folytatása. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01 A Restauráció az irodalomban és művé-szethen. N. I. Herescu tanár felolvasása. 19.16 Gh. Stefanescu, Vasile Popovici által összegyűjtött és hangszerelt basarabiai népdalokat éneklő. 19.30 Lya Constantinescu—Botez énekel. 19.45 Magyar-nyelvű hírszolgálat. 19.50 Királyi kulturművek. Emil Bucuta felolvasása. 20.10 Emilia Gutianu és George Stefanivici énekel a rádió szimfónikus zenekarának kíséretében. 20.45 Hírek. 21.05 A rá-dió zenekarának szimfónikus hangversenye. 22.30 Szvitok, pásztdalok és idillek hanglemezeiről. 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyel-ven.

Budapest I. Torna, hírek, hanglemek, ét-rend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasások. 13.10 Hang-lemek. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Cigány-zene. 15.30 Hírek. 17.15 Jászai József felolvasása a Hanságról. 17.45 Hírek. 18.15 A vasutas ének-lar hangversenye. 18.45 Magyar laboratóriumok. Beszélgetés Kerékiártó Béla dr. egyetemi tanár-

ral. 19.15 A rádió szalonzenekarának műsora. 19.50 Séta a könyvnapon. 20.15 Hírek. 20.30 A zeneművészeti főiskola operai tanszakának viz-gaelőadása az Operaházból. 22.45 Hírek. 0 Hírek olasz, német, angol és francia nyelven. 0.20 Ci-gányzene. 1.05 Hírek.

SZERDA, JUNIUS 5.

Radio România és Radio București. 12 Idő-jelzés, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi ta-nácsok. 12.10 Costica Tandin zenekarának hang-versenye Stefan Savu énekszámával. 13.20 Idő-

SZÍNHÁZ

Óriási az elővét a Thalia operett-együttesének vendégjátékára

Alig jelentek meg a helybeli lapokban a szin-ház komünikéi, amelyek közölték az operett-együttes műsorát, már is olyan hatalmas érdeklő-dés nyilvánult meg minden előadásra, amelyhez hasonló régen nem volt tapasztalható. Az óriási érdeklődés azt mutatja, hogy a közönség minden közönsége előtt, úgy, hogy az örökéletű Schubert melódiák maradéktalan szépségükkel tiszta és ne-mes élvezetet fognak nyújtani a közönségnek. A

Három a kislány

szerepel. Schubert Ferenc életéről írt Három a kislány egészen új rendezésben s szép kiállításban. elsőrendű szereposztásban, kerül színe Nagyvárad közönsége előtt, úgy, hogy az örökéletű Schubert melódiák maradéktalan szépségükkel tiszta és ne-mes élvezetet fognak nyújtani a közönségnek. A

Három a kislány

Gróf László teljesen új rendezésben, gyönyörű kiállításban és elsőrendű szereposztásban kerül színe kedden és szerdán este 9 órákor. Stephani-desz József dirigálása mellett, Kovács Kató Kré-mer Mancsi, Kőszeghy Margit, Coppán Flóra, Kal-lós József, Ditrói Béla, Csóka József, Deésy Jenő, Borowszky Oszkár, Csengeri Aladár, Szendrey Mi-hály stb. főszereplésével.

Pozsonyi lakodalom.

A páratlan méretű érdeklődés: után itélve, a Pozsonyi lakodalom minden előadást zsúfolt ház fogja végignézni. Az érdeklődés teljesen indokolt, hiszen a

Pozsonyi lakodalom.

egyesíti magában az igazi nagyoperett minden kel-lékét. Érzelmességnek és humornak, történelmi le-vegőnek és mai aktualitásnak elragadó keveréke az operett meséje, amelyet híres librettistája Szil-vágyi László mesteri kézzel dolgozott fel. Nagyszá-bású kiállítású operett a

Pozsonyi lakodalom.

Diszletei és kosztüméi egész kis vagyonba kerül-tek. Táncai is szenzációszámba mennek. Mindezek tetejében az új operettből szakadatlanul árad az igazi kellemes, népszerű operett-hangulat, amelyet az első felvonásban felébreszt és az operett végéig a harmadik felvonásig végig fenntart. A

Pozsonyi lakodalom

csütörtök este 9, péntek este 9, szombaton délután 5, vasárnap délután 6 és vasárnap este 9 órákor van a színház műsora.

Handabanda.

A színház mult ciklusának nagy sikerét, a Handabandát két olcsó helyi előadásban adja az együttes csütörtökön délután 3 és vasárnap dél-után 3 órákor, teljesen a bemutatkozó előadás szerint és azoknak szereplőivel.

Dörmögő Dörmögő.

Nagy gyermekelőadás, minden gyermek vágya és álma, csupa ének, zene tánc. Nagyoknak és ki-csinyeknek kellemes és kedves szórakozás. Minden gyermeknek látnia kell ezt a ragyogó gyermek-operettet szombaton délután 3 órákor. Jegyet már lehet kapni.

A VENDÉGJÁTÉK MŰSORA:

Kedd este 9 órákor: **Három a kislány** Schu-bert örökbecsű operettje. Főszereplők: Krémer Mancsi, Kovács Kató, Hegyi Lili, Miklóssy Margit, Coppán Flóra, Bázsa Éva, Tihanyi Magda, Kallós József, Ditrói Béla, Csóka József, Deésy Jenő, Réthelyi Ödön, Borowszky Oszkár, Szendrey Mihály, Csengeri Aladár, stb. Karna-gy Stephanidesz József, rendező: Gróf László.

Szerda este 9 órákor: **Három a kislány.** (Má-sodszer.)

Csütörtök délután 3 órákor: **Handabanda.** (Először. Olcsó helyi előadás.)

jelzés, sporthirek. 13.30 Vania Lefcenco népdalo-kat játszik harmónikán. 14 Hírek. 14.20 Jean Moscopol románcokat énekel. 14.40 Cristache Po-pescu fuvola-hangversenye. 15 Közlemények. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01 Az ipar a Res-tauráció idején. Ion Gigurtu munka és közleke-désügyi miniszter felolvasása. 19.16 Román nép-dalok az ország minden tájáról. 19.55 Magyar-nyelvű hírszolgálat. 20.05 A mezőgazdaság a Restauráció idején. G. Ionescu-Sisesti nemzet-gazdasági miniszter felolvasása. 20.20 Arta Flo-rescu románcokat énekel. 20.45 Hírek. 21.05 A rá-dió hangversenyzenekarának hangversenye Ion Ghiga vezényletével. 22.10 Hírek, sporthirek. 22.30 Ion Filionescu zongorahangversenye. 22.55 Ser-ban Tassian román legendákat és balladákat énekel a rádió zenekarának kíséretében. 23.45 Hírek francia, angol, német és olasz nyelven.

Csütörtök délután 6 órákor: **Három a kislány** Csütörtök este 9 órákor: **Pozsonyi lakodalom.** (Az utóbbi évek legnagyobb szabású, legszebb operettje. Eddig több mint 100 előadás. Teljesen új, ragyogó kiállítás. Rendező: Gróf László. Vezényel: Stephanidesz József. Főszereplők: Kré-mer Mancsi, Sándor Stefi, Kovács Kató, Bázsa Éva, Coppán Flóra, Gróf László, Ditrói Béla, Csóka József, Fülöp Sándor, Borowszky Oszkár, Réthelyi Ödön, Szendrey Mihály, Csengeri Ala-dár, Flóra Jenő, stb. A kiállítási Rajnai Sándor és Kudelász Károly műve. Premier bérlet 21. szám.)

Péntek este 9 órákor: **Pozsonyi lakodalom.** Szombat délután 3 órákor nagy gyermek előadás. Színrekerül: **Dörmögő Dörmögő.** Minden gyermek álma. Enekes, zenés, táncos operett. Olcsó helyi előadás.

Szombat délután 5 órákor: **Pozsonyi lakoda-lom.** Rendes helyi előadás.

Szombat este román előadás.

— A fenti előadásokra jegyek már váltha-tók a színház elővételi pénztáránál a rendes pénztári órák alatt.

Arcáhidetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Eladó

szalon garnitúra, vitrin és Schunda cimbalom. Cím: Mocsáry irógépés-nél, Oradea-Nagyvárad, Bul. Regele Ferdinand 13. szám.

Jókarban levő

prima háló eladó. Ora-dea-Nagyvárad, Össi-telep, 68-utca 10. szám.

Eladó

két üstös csempé tűz-hely és rendelőbe való márványmosdó. Oradea-Nagyvárad, Oltenia 2.

Csibeköltőgépet

megvételre keresek. Ci-meket Oradea-Nagyvá-rad 20-34 telefonon ké-rem leadni.

Allást kezes

szavanként 1 lei

Hosszu

irodai gyakorlati bí-ró, pénztárkezelésben jártas, gép- és gyors-írást is tudó tisztvise-lő eihelyezkedést ke-res. Vidékre is meg-y. Helyettesítést is vállal. Megkereséseket „Szor-galmas” jelzőre a Ru-dolf Mosse, Oradeához kér. Telefonszám 31-35.

Lakás

szavanként 3 lei

2 szoba

Oradea-Nagyváradon, a Bratiannu-utca 15. szám alatt, azonnal kiadó.

Kiadó

szoba, konyha. Oradea-Nagyvárad, Hasdeu u. 14. szám.

Egyszoba

alkoven konyhás lakás szép udvarban július 15-re kiadó. Oradea-Nagyvárad, — Nicolae Zsiga-u. No. 7.

Kiadó

4 szobás modern lakás kerttel július 1-re. Ora-dea-Nagyvárad, Strada Lunei 8. szám.

Egyszobás

udvari lakás elsejére kiadó. Oradea-Nagyvá-rad, Str. T. Vladimirescu 29. szám.

Kiadó

2 szobás, fürdőszobás lakás. Oradea-Nagyvárad, Str. Rimier Károly 20. Érdeklődni: Tache Ionescu utca 6 szám. Csorba.

Elveszett

szavanként 1 lei

Elveszett

Juhász János névre szóló személyazonossá-gi bizonyítvány. Kéretik a megtaláló juta-lom ellenében adja le Oradea-Nagyvárad, — Moldova u. 41. sz. alá.

Különléle

szavanként 3 lei

Nyaralónak

szépfekvésű, kertes házban különbejáratu butorozott szoba Nagy-enyeden kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

LEGUJABB

Hitler nagyfontosságú tanácskozást folytatott a berlini olasz nagykövettel

Berlinből jelentik: Hitler német birodalmi vezér és koncellár pénteken fogadta Alfieri-t, az új olasz nagykövetet. A fogadás a vezéri főhadiszálláson történt. Hitler hosszabb eszmecsere-t folytatott az olasz nagykövettel.

Az olasz lapok — római jelentés szerint —

kiemelik a megbeszélés nagy fontosságát. Hozzáfüzik, hogy az volt az első eszmecsere a vezér és Alfieri között, mert a megbízólevél átnyújtásakor nem kerülhetett sor részletesebb megbeszélésre. Ez alkalommal azonban igen fontos kérdések kerültek szóba.

Két újabb korosztályt hívtak fegyverbe Angliában

A londoni sajtó Chamberlain eltávolítását követeli a kormányból. — Kétségbeesett harc Dünkirchen körül

Londonból jelentik: Két újabb korosztály behívása következtében június folyamán 2 millió 800 ezer fiatal ember kerül zászlók alá. Az angol sajtó fölveti a felelősség kérdését a legutóbbi sorozatos kudarcokkal kapcsolatban. A „Daily Herald” a tragikus eseményekért felelős politikusok azonnali eltávolítását követeli az angol kormánytól. A követelés elsősorban Chamberlain ellen irányul. A „Daily Mail” a hibák elkövetői ellen azonnali megtorlást követel. A többi londoni lap azt írja, hogy a megtorlással várhat az angol kormány későbbi időpontig, addig azonban óvadokjék újabb hibák elkövetésétől.

Ülést tartott a szövetségesek legfőbb haditanácsa.

Párizsból jelentik: Párizsban pénteken ülést tartott a szövetségesek legfelsőbb haditanácsa. A tanácskozáson a háborús teendőket vitatták meg.

Ellentétes jelentések a szövetségesek Abbeville körüli eredményeiről.

Londonból jelentik: Az Exchange Telegraph párizsi jelentése szerint péntek délután hivatalosan jelentették, hogy a francia csapatok visszafoglalták Abbeville-t. A heves összecsapásban az útközvet sorsát a francia harcikosok közbelépése döntötte el. Megjegyzik az angol jelentés, hogy a német csapatok mind emberben, mind anyagban aránylag súlyos veszteségeket szenvedtek.

A Havas francia hírszolgálati iroda ezzel szemben szombat délelőtti magyarázó közleménye Abbeville-el kapcsolatban csupán azt jelenti, hogy a francia csapatok elérték Abbeville-peremét.

Rómából jelentik: A Stefani iroda harctéri közlő tudósítója flandriai hadihelyzetről a következőket jelenti:

1. A franciák és angolok igyekeznek hajókra rakni északi hadseregük maradványait.
2. Dünkirchenben kétségbeesett ellenállást fejtenek ki. Az ellenállásban 80 ezer főnyi hadsereg és sokezer ágyú vesz részt. Megkönnyíti az ellenállást a környéknek vízzel történt elárasztása.

3. A hátramaradt angol és francia hadosztályok kétségbeesett harcok árán igyekeznek útat törni maguknak a német gyors csapatok között.

4. A La Manche-csatornában a szövetségesek hadihajók, repülőgépek és aknák segítségével folyosót létesítettek, melyen keresztül próbálják az angol partok, vagy a Sommetől délre levő francia vonalak felé hajóra rakni a megmenekült csapatokat. E hadműveletnek a sűrű köd kedvezett. Abryal altengernagy a Szajna torkolatában a kis folyami és halászhajók százait irányította Dünkirchen felé. Péntek délután a német nehéz harcikosok egy oszlopa érkezett Dünkirchen elé. Ez a harcikosi oszlop olyan harcikosokból áll, amelyek vízzel elárasztott területen és közlekedhetnek.

A Popolo di Roma londoni jelentése szerint angol katonai körök azt állítják, hogy az

angol expedíciós hadsereg fele visszatért Angliába. Ugyancsak a Popolo di Roma berlini jelentés szerint német katonai körök azt hiszik, hogy a flandriai hadművelet 24 órán belül véget érnek.

A szombat délutáni német hadijelentés.

Berlinből jelentik: A német véderő legfőbb parancsnoksága szombaton délután a következő hivatalos hadijelentést adta ki:

A Flandriában körülrárt ellenséges csapatok ellenállása véglegesen megtört és a hadifoglyok, valamint a hadizsákmány összeszámolása folyamatban van. Eddig még csak a Lille körül bezárt ellenséges csapatokat sikerült pontosan megszámlálni. Egyedül itt 26 ezer a foglyok száma. A Dünkirchen körül felsorakozott ellenség ellenállásának megtörése az elárasztás következtében nehéz terep dacára, folyamatban van. Az itteni behajózási műveleteket továbbra is hatásosan zavartuk. Ezen a helyen egy ellenséges torpedórombolót és egy tengeralattjárót süllyesztettünk el. Ezzel a Dünkirchen előtt elsüllyesztett torpedórombolók száma hatra, míg a tengeralattjárók száma kettőre emelkedett. Ostende közelében két csatahajót és öt csapatszállító hajót süllyesztettünk el — és ezenkívül 70 ezer tonna ürtartalmu más hajót súlyosan megrongáltunk. Abbeville-nél egy ellenséges motorostámadást visszavertünk és az ellentámadás során további területet nyertünk.

Narviknál csapataink szívesen tartják a város-tól keletre elfoglalt állásaikat.

Tegnap 49 ellenséges repülőgépet lőttünk le, a mi veszteségünk 9 gép.

Az angol sajtó Írországon keresztül várja a német támadást.

Rómából jelentik: Az olasz rádió szombat délután lapszemlét közölt Londonból. Az angol lapok azzal a lehetőséggel foglalkoznak, hogy német csapatok szállhatnak partra Írországon. A német csapatok számára Írország kitűnő támadási bázist képez Anglia ellen, ezért — írják a lapok — Angliának meg kell előznie a németeket.

Ezzel kapcsolatban közli az olasz rádió az ir nemzetvédelmi miniszter nyilatkozatát. Az ir miniszter kijelentette, hogy Írország maga gondorkodik arról, hogy egyetlen nemzet csapatai se szállhassanak ki partjain.

11 kommunista képviselőt halálra ítélték Franciaországban

Párizsból jelentik: Tizenegy francia kommunista képviselőt halálra ítélték, húsz képviselő életfogytiglani börtönt kapott.

Franciaországban életbeléptették a benzinkorlátozást és 80 centimessel fölemelték a benzín árát.

A leszerelt belga hadsereg visszatérése Brüsszelbe.

Berlinből jelentik: A fegyverét letett belga hadsereg szombaton ünnepélyes keretek között vonult be Brüsszelbe. A belga fővárost erre az alkalomra feldíszítették. A hadsereg számára fényes fogadtatást rendeztek, melyen jelen voltak a belgiumi német hadsereg vezetői is.

A Popolo di Roma berlini jelentése szerint a németek új támadása minden valószínűség

Ploesti, 1940. V/16.

Kedves Kovátsné!

A csomagot épségben megkaptam és először is nagyon köszönöm, hogy ilyen gyorsan elkészítette. A fűző kifogástalanul áll, dacára annak, hogy a leányom hibás méretet adott. Még nyugodtan fogyhatok, nem kell a bőség-ből akkor sem bevenni. Nagyon boldog vagyok, hogy ilyen jól sikerült a fűzőm minden próba nélkül és igazán csak gratulálhatok az ügyességéhez és tökéletes szabásához. Nem hiába kapom magától 20 éve a fűzőimet, de mindig is örülök, ha újat kapok.

Minden jót kívánok, szívélyesen üdvözlö Sz. né.

Kováts Sándorné fűzőkészítőnek, Oradea, Sinaia u. 4. szám.

(Ezt a lev. lapot személyesen láttuk, kiadóhivatal)

szerint Párizs irányába indul meg. A német hadvezetőség aligha fog időt engedni Weygandnak arra, hogy megszervezze a franciák új védelmi vonalát a Somme mentén.

Julius 15-ig meghosszabbították a nőtlenségi adónyilatkozatok benyújtásának határidejét

Bucurestiből jelenti a rádió: A pénzügyminisztériumhoz igen sok panasz érkezett, hogy a katonai összpontosításon behívottak nem tudták benyújtani a nőtlenségi adónyilatkozatokat a május 15-iki időpontig. A minisztérium rendelete értelmében büntetés nélkül bárki benyújthatja nőtlenségi adónyilatkozatát július 15-ig, akár volt katonai gyakorlaton, akár nem.

Június 6-án nyílik meg a „București-hónap”

Bucurestiből jelenti a rádió: A „București hónap” az idén június 6-án nyílik meg. A vasut 75 és 50 százalékos kedvezményes utazást biztosított. A kiállításon résztvevők kedvezményt élveznek a szállodákban, éttermekben és üzletekben is.

Elutazik Európából az Egyesült Államok berlini nagykövete

Washingtonból jelentik: A külügyminisztérium közlése szerint Kirk amerikai ügyvivő, aki jelenleg Rómában van, repülőgépen az Egyesült Államokba utazik, hogy megkezdje szabad-ságát.

A magánalkalmazottak Céhének ajándékozta a kormány a Sztumare-i Kereskedő Ifjak Körének palotáját és ingatlanait

Sztumare-Sztumár. Saját tudósítónk telefonjelentése. Mint annakidején beszámoltunk róla, a kormány minisztertanácsi határozattal a Kereskedelmi és Iparkamarára írta át a Sztumari Kereskedő Ifjak Körének kétfélmilliót érő palotáját és az egyesület ingatlanait. Az egyesület megfélemberte a határozatot s mivel a kör tagjai egyúttal valamennyien tagjai a Magánalkalmazottak Céhének, arra kérték a kormányt, hogy a palotát s a többi ingatlant ajándékozza a Magánalkalmazottak Céhének. Az ügyben most kedvező döntés történt, amennyiben a palotát és az ingatlanokat a hivatalos lapban megjelent határozattal Magánalkalmazottak Céhének ajándékozta. A Magánalkalmazottak Céhe a kormány döntését meglepéssel vette tudomásul, mert így a vagyont az egykori egyesület tagjai továbbra is élvezhetik.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám

GENZURAT